

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

AARSSKRIFT

FOR
ODDER HØJSKOLES
ELEVFORENING

◉ 1934 ◉

№ 14. AARGANG №

UDGIVET AF
ODDER HØJSKOLES ELEVFORENING

AARSSKRIFT

FOR

ODDER HØJSKOLES
ELEVFORENING

1934

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

14. AARGANG

Stens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

OVER HAVET.

Kan synges til Tone af Weyse. „Naar Pisken den knalder“.

Naar Havfladen blinker,
og Havdybet vinker
med Himmel og Sol i sit blaanende Spejl:
»Løs, Skipper, din Skude!
Din Plads er her ude!«
— da letter man sit Anker og hejser sit Sejl.

Naar Bølgerne bruser,
og Stormene suser,
og Havskummet sprøjter om Ræling og Stavn,
og Skuden hun vipper
med Ladning og Skipper,
— man sætter helst sin Kurs mod den skærmende Havn.

Som Havet — saa Livet,
af Skaberen givet:
Det kalder paa Sjælen: »Kom ud og vær med!«
Vi lytter og lyder.
Og Farten os fryder:
Livslykken vil vi finde der ude et Sted.

Naar Solen er borte
og Skyerne sorte,
og Sindet er tynget af Sorger og Savn,
vi ønsker tilbage
de sollyse Dage,
vi søger for vor Livsbaad en stormsikker Havn.

Men hvor har vi Fyret?
Og hvem tager Styret?
O, bare vi havde dog Lodsens om Bord!
I Troen vi ser ham.
Han vil, naar vi be'r ham,
os føre trygt i Havn ved sit frelsende Ord.

Dog ikke tilbage
til henfarne Dage,
men ud over Dybet til Himmerigs Strand!
Med ham gaar det fremad,
med ham gaar det hjemad
til Glæde og til Fred i de levendes Land.

Jakob Lykke.

Taknemlighed.

*Vor Tak vi vil frembære da,
endskønt den er kun ringe,
Hosianna og Halleluja
skal alle Vegne klinge.*

Brorson.

Vi har lige holdt Fødselsdag med Barneleg og Barnelatter, Chokolade og Kager og mange Lys paa Bordet. Ja, mange Lys kan man vel ikke tale om, naar det er Børnene, der holder Fødselsdag. Det er heller ikke Antallet, det kommer an paa, men de smaa Lys paa Bordet minder saa stærkt om Julen, og naar man samtidig ser de mange leende Barneøjne i Lysenes Skær, er det næsten, som man er til Julefest.

Børnene tænker næppe paa Julen i Øjeblikket, de er meget stærkere optaget af det, der skal opleves nu, naar Chokoladen er drukket, for saa skal de ud i Haven og lege, og naar det bliver for mørkt i Haven, har de faaet Lov til at tænde Lyset i Gymnastiksalen, og saa er der store Muligheder for ogsaa at opleve noget der.

Men jeg bliver siddende lidt, jeg føler ligesom Julens Nærhed, der strømmer igennem mit Sind en egen Følelse af Højtid. Hvad er det, der rører sig i mit Indre? Det klinger som Harpestrengene, der stemmes. Jo, nu ved jeg, hvad det er, det er Lysene og Barneglæden, der har kaldt paa Taknemlighedsfølelsen i mit Sind, og hvis jeg var Lyriker, vilde jeg prøve paa at udløse det, jeg føler, i en Takkesang til ham, der har givet mig Evnen til at

kunne glædes ved og føle Taknemlighed for alt det skønne og værdifulde, vi møder i Livet. Men jeg er ikke Lyriker, min Takkesang bliver kun nogle fattige Prosalinier.

Alligevel, det at kunne føle Taknemlighed er i sig selv saa stort, at man vanskelig kan finde Udtryk derfor.

Naar vi gennemstrømmes af Taknemlighed, oplever vi vore rigeste Øjeblikke. Alt, hvad vi kan føle Taknemlighed for, giver os Livsværdi, og der er saa meget at være taknemlig for.

En af vore store Tænkere har en Gang sagt: „Hvis vi blot vil, har vi noget at være taknemlig for hver eneste Time paa Dagen“. Ja, hvis vi blot vil. Det er altsaa noget af en Viljessag, og her er det nok, det kniber, for vi ved jo godt med os selv, at saadan har vi det ikke.

Det er vel endogsaa ofte saadan, at under gode Kaar har Taknemlighedsfølelsen saa vanskeligt ved at komme frem. Vi er tilbøjelige til at sammenligne vore Kaar med andres, der tilsyneladende er bedre, særlig de økonomiske.

Vi synes, de andre har det bedre, skønt vi slet ikke kan bedømme det; thi selv om de i økonomisk Henseende har det bedre end os, ved vi jo slet ikke, hvilke andre Vanskeligheder de har at kæmpe med, det er ikke sikkert, de er lykkeligere for det.

Der skal en bred Ryg til at bære gode Dage, det vil jo sige, at man skønner ikke altid paa de Goder, man har. Vi tager imod Goderne som noget selvfølgeligt, og mange Gange gaar det først op for os, hvilken Værdi de har, naar vi er ved at miste dem.

Der fortælles i en gammel Legende, at en Gang fik det højeste Væsen i Sinde at gøre et Gæstebud i sine himmelske Haller og indbød alle Dyderne, altsaa ingen Herter, men kun Damer. Der kom mange baade store og smaa. De smaa Dyder var behageligere og elskværdigere end de store, men alle syntes glade og fornøjede og underholdt sig høflig med hverandre, som det sig hør og bør mellem nære Slægtninge og Bekendte.

Da bemærkede Værten to smukke Damer, der ikke syntes at kende hinanden.

Han tog den ene ved Haanden og førte hende hen til den anden: „Velgørenhed og Taknemlighed“, sagde han forestillende. De to Dyder var i høj Grad forundrede, thi fra Verdens Skabelse — og det var længe siden — var det første Gang, de traf hinanden.

Det er kun en Legende, men der er nok noget om det. Det er ikke altid, at Godgørenhed og Taknemlighed finder hinanden.

Det, det gælder om, er at komme i det rette Forhold til Tingene. Man kan føle Taknemlighed ved at modtage, men man kan ogsaa føle Taknemlighed ved at give, og det er deri Værdien ligger, baade at kunne give og tage imod af et taknemligt Sind.

Det er herligt at møde taknemlige Mennesker, det er som det smitter, og man gaar beriget fra dem. Det er ofte Mennesker, der har gennemgaaet en Del, ja, det er vel ogsaa saadan, at den ægte, dybe Taknemlighed først rigtig kommer frem, naar man har været ude for noget, man ikke selv har kunnet klare. Det kan være i vort Forhold til Mennesker, men det er særligt i vort Forhold til Gud, og her kommer Julebudskabet og fortæller os, at hos ham gaar vi ikke forgæves. Han slipper ikke, hvem han har kær, paa Jord saalidt som i Dødens Dale.

Taknemlighedsfølelsen kan ikke beskrives, den maa opleves, men det er som at komme i Forbindelse med det guddommelige, ja, den ægte dybe Taknemlighed er i sig selv guddommelig.

*Saa lad os gaa med stille Sind
som Hyrderne til BARNET ind,
med Glædestaarer takke Gud
for Miskundhed og Naadebud!*

En hjertelig Hilsen til alle Aarsskriftets Læsere med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Marie og Elisius Johnsen.

Højskolen i Livets Tjeneste.

I mere end 90 Aar har den danske Folkehøjskole nu øvet sin Gerning i vort Folkeliv, en Gerning af stor Betydning og til rig Velsignelse for den enkelte personlige Menneskeliv. Der er Vidnesbyrd nok derom. Men for den, der staar i Taknemlighedsgæld til denne Skole, og som selv har givet sig i dens Tjeneste, er det sikkert baade nødvendigt og gavnligt at standse en Gang imellem for at klare sig, hvad der egentlig er Arbejdets Maal og Værdi.

I Højskolens Ide er der noget, der peger ud over Tid og Sted; men i sin Form er Højskolen Tidens og Stedets Barn, og Højskolens Arbejdere i Dag er naturligvis ikke bundet af den Form, de første Pionerer gav deres Skole. Tiden nu er en anden, og de unge, der søger ind paa Højskolen er anderledes indstillede. Og skal Gerningen lykkes, maa vi møde de unge, hvor de staar, og gennem Arbejde og Samliv føre dem frem mod de Maal, som er i Overensstemmelse med Højskolens Grundidé.

Ingen Højskolemand kan være i Tvivl om, at de unge, der kommer paa vore Skoler, er stærkt tidsprægede i deres Indstilling. Nutidens Højskoleelever er som Helhed saglige, flittige, lidt jordbundne, men med en tiltalende Ligefermhed og Redelighed. Den haarde Kamp for Tilværelsen afsætter sig hos dem i Arbejdsiver og Trang til Dygtiggørelse. Naar de kommer hos os, har de paa Forhaand Interesse for alt vedrørende deres daglige Gerning, og for hvad der tjener til at dygtiggøre dem til dette.

Det gælder baade Karle og Piger. Naar Højskolens Arbejdere da fører Livets Tale, skal de ikke glemme, at der ogsaa skal arbejdes. Højskolen skal ikke være Tidsspilde med Hensyn til Dygtiggørelse til det praktiske Arbejde. Heller ikke maa det undervurderes, at Selvarbejde udvikles indefra, og at en Vekselvirkning mellem de unges Selvvirksomhed og Modtagelighed er sund.

Tiden nu er en stærk bevæget Tid og er da i alle Maader den vigtigste for dem, der er unge nu. Det frie Folkestyre, grundlagt i Højskolens Barndomstid, er nu i Fare. Det samme gælder Respekten for det enkelte Menneskes personlige Overbevisning, Retten til at tænke og tro, hvad man vil. Kampen for social Uretfærdighed, Arbejdsløshed m. m. afføder en ny Række Spørgsmaal og skaber Modtagelighed hos Eleverne.

En tredie Gruppe Spørgsmaal er de personlige Livsspørgsmaal, der lever dybest i Ungdommens Sind. De er der, om man ellers formaar at lytte med vaagen Sans, og aabenbares mest i Samtalen paa to og tre Mands Haand. Maaske er det disse Spørgsmaal, der betyder alermest for de unge. Som en af Nutidens Forfattere har udtrykt det: „— — det Ungdommen evig og altid søger efter, er dybest set det samme: Hjælp i den Fortvivlelsens Kamp paa Livets og Dødens Grænseland, der paa tvinges indvendig fra i den højest risikable Affære, som Livet er.“ Her er et Omraade, hvor Spørgsmaalene rejser sig uafhængige af ydre Kaar og Tilstande. Og dog er det Spørgsmaal, der helt kan bemægtige sig Menneskers Sind. Der kan blive lyttende stille i en Flok unge, naar disse Ting kommer paa Tale. Her er Opgaven at vække og nære, at hjælpe Ungdommen til Rette i de væsentlige Livsforhold, det vil sige Forholdet til Gud og Forholdet til min Næste.

En meget væsentlig Del af Højskolens Gerning maa være at lede de unge til levende Bevidsthed af et dansk, folkeligt Fællesliv, som det ytrer sig i Digt og Sang, Historie og Nutidsliv. En national Stormbølge hehersker

Folkene i disse Aar. Den sande Nationalfølelses Vrængbillede, Nationalismen med dens Forsimpling og Brutalisering, har traadt menneskelige og folkelige Værdier ufode. Men den Skole, som vil Danskhed, kan ikke føle nogen Tilknytning til en Bevægelse, der sætter Folkene op mod hinanden, og hvis væsentlige Kendemærke er Uret og Vold. Naturligvis: Vi kan ikke nøjes med at være os selv nok; det folkelige Fællesliv maa gaa over Landgrænser. Europas Skæbne er Danmarks Skæbne, og det mellemfolkkelige Arbejde har Livsbetydning for os. Derfor skal vi lære at forstaa det fremmedes Betydning, dets Indflydelse paa vort hjemlige Samfundsliv og Aandsliv. Men vi skal styrkes i det, der er vort eget, ved at laane Mæle til Danmarks egen Røst, som den har lydt gennem det bedste af, hvad „Fædrene har kæmpet for, og Mødrene har grædt for.“ Som en Højskolemand udtrykte det for kort Tid siden: „Vi skal lære at tænke europæisk, men vort Hjerte skal befæstes i det danske.“

Men Højskolens centrale Opgave sigter dog mod Mennesket, at Livet leves under Ansvar under Evighedens Synsvinkel. Her staar Menneskets vigtigste Valg. Kampen mod det aandsforladte og Kampen mellem ondt og godt. Det er Aandsliv, Højskolen mest af alt vil vække. Og Menneskeudfoldelsen af Livets Modsætninger, som vi stadig er Vidne til, overbeviser mig om, at der stadig er Brug for den Gerning, som vist ingen bedre end den danske Folkehøjskole er i Stand til at øve.

I Bestræbelserne for at hjælpe de unge til Forstaaelse af Livet i og omkring dem og derved dygtiggøre dem til Livets Tjeneste har Nutidens Højskolearbejdere mange Hjælpemidler. Nye Arbejdsmetoder er kommen frem. Vi har mange flere Værktøj at arbejde med end tidligere: Bøger, Tidsskrifter, Aviser. Selvarbejde har faaet en berettiget Plads i Arbejdet; thi hvor det gælder egentlig Kundskabsmeddelelse, er det vist tvivlsomt, der kommer ret meget ud deraf, hvis Eleven ikke underbygger sin Viden ved Hjælp af Læsning. Hvis man saa derigennem

kan faa Held til at modarbejde den Fare for Overfladiskhed og passiv Nyden, som altid har luret paa Højskolen, er meget naaet.

Men ellers tør jeg dog sige, at hvis vi paa Højskolen nøjedes med at henvise vore Elever til Bøger — selvom vi havde Evnen til at finde det allerbedste — vilde Resultatet af de fem Maaneders Skolearbejde blive ret kummerligt. Nutidsmennesker trænger netop til Udsyn, til Overblik, og kun de færreste unge er i Stand til at skaffe sig dette gennem Bøger. Her har Foredraget sin Berettigelse. Gennem sin Tale har Læreren endvidere det bedste Middel til at give Udtryk for det, der lever dybest i hans eget Sind. Faren er blot, at han kommer ind i en aandelig Jargon, hvor de ellers sande og gode Ord mister deres Kraft, fordi de kun bliver — Talemaader. Helt sige mindre end man kan staa ved end sige mere. De fleste af Nutidens unge har en vaagen, kritisk Sans for, hvad der er ægte Tale, udsprunget af et ærligt og redeligt Sind, og hvad der kun er lagt til rette for at gøre Indtryk, d. v. s., lagt til Rette for at øve aandelig Vold.

Det kan indvendes mod de mange Foredrag, at Eleverne glemmer det meste af, hvad de hører. Og indrømmes skal det, at hvis et Menneske ikke er udstyret med særlig beget Hjerne, er det ret begrænset, hvad det kan huske. Men gør det noget? Hukommelsen er ikke et Menneskes vigtigste Evne. Det er slet ikke sikkert, at det, man husker bedst, faar størst Betydning for en. Min Far og Mor har talt mange Ord til mig, som nu er glemte. Ordene har dog haft deres Betydning, fordi de har været med til at give mit Liv Retning. Eller er en Højskoleelevs Udbytte afhængig af, hvor meget vedkommende kan huske af det talte? Resultatet vilde i saa Fald sikkert blive smaat nok for de fleste. Men derfor er der alligevel Vidnesbyrd nok om, at Ordene har gjort deres Virkning, har bidraget til sjælelig Vækst. Kan det, jeg hører, virke paa den Maade, at det bedste i Tanke og Følelse udløses og faa bedre Vækst, faar det være, at jeg ikke kan

huske ret meget af, hvad der blev sagt. Det er dog ikke Ordets Sæd alene, der bestemmer Høsten. Jordbunden er de unges eget Sind. Derfor er intet saa nødvendigt for en Lærer som at vise Ærbødighed for det Menneske-materiale, han faar at arbejde med, saa han ikke i Skolestuen glemmer, hvad han dog ellers godt ved, at intet Menneske kan lægge en Tomme til sin egen Vækst end-sige til en andens. Det vi kan, er at meddele ud af det, vi selv brænder for, og saa ellers overlade til Aand og Tid at faa det til at bære Frugt.

*„Ud og ind i mange Sind
Ordet flyr i Vejr og Vind;
Skallen brister, Kernen gror,
Høsten dømmer Sæd og Jord.“*

(Indskrift paa Askov Højskoles Klokke).

C. H. Daugbjerg.

Pas paa Takten!

I 1887 skrev Bjørnstjerne Bjørnson en „Arbejdermarch“, som hurtigt fandt Vej til de danske Højskolesangbøger og kom meget i Brug som Gymnastiksang.

„Takt, Takt, pas paa Takten!“

Vi sang den ofte, da jeg for henved 40 Aar siden var Højskoleelev, og jeg tror, vi gjorde det af Overbevisning, ikke mindst maaske fordi vi havde en Kammerat, der under Marchen — af manglende Evne eller af ond Vilje — holdt sin egen Takt og bestandig bragte Uorden i Fodslaget, hvilket følte som en Svækkelse af Helhedsvirkningen, som en Kæp i Hjulet paa en fremadstræbende Ungdoms Vogn.

Jeg tilstaar, at jeg siden er bleven stadig mindre glad for den Sang. Og den er i Virkeligheden ogsaa mærkværdig u-bjørnsonsk. Den store norske Digter var personlig netop ikke et Taktmenneske, ikke af den Slags, der egner sig til at holde Trit med alle andre. Naar han ikke des mindre ved denne Lejlighed har faaet Lyst at prise Takten, har det vist nærmest sin Forklaring deri, at han som den fødte Høvding netop ikke selv staar i Geled, men udenfor, for sig selv, eller — for at bruge det Billede, som Sangen ogsaa stiller os for Øje — han er som Dirigenten, der svinger Taktstokken og selv bestemmer Tempoet for hele Koret. Og det giver Magtfølelse, — hvilket ikke er u-bjørnsonsk.

Nu skal det indrømmes, at den Arbejderbevægelse, som Bjørnson vilde hylde og støtte med sin Sang, ikke var blevet til det, den blev, om ikke de mange havde

fundet et fælles Fodslag for Fremmarchen. Og i en vis Forstand er Takten uundværlig baade for Gangen og Sangen, hvor Menneskene skal følges ad.

Men det er ikke sandt, at „den er mer end halve Magten“, ej heller, at „den gør een af mange, mange“, naar Magten og Enheden da skal betyde noget for Alvor, noget varigt og bærende, for en stor Sag eller i et Folks egentlige Liv.

Vel er der stor Forskel paa den militære Disciplin, der paatvinges Menneskene, og den frivillige Selvtugt, som faar dem til under givne Omstændigheder at indordne sig under Hensynet til et Interessefællesskab med andre, som kræver Enhed i Optræden. Men den, der ikke vil forsynde sig mod sin egen frie Personlighed, maa til enhver Tid se at holde sig rede til at træde ud af Rækkerne den Dag, da Takten eller Farten eller Retningen bliver en anden end den, hans Samvittighed kan give Medhold.

Livet selv er, hvor det rører sig uforstyrret af ydre Indgreb, præget af en forunderlig indre Sammenhæng og Orden. Men det er bevægeligt og uregelmæssigt i sin ydre Udfoldelse. En „selvplantet“ Skov har ikke sine Træer staaende paa Rad, og store og smaa Træer og de forskellige Træarter er ikke fordelte mellem hinanden efter et bestemt System, saaledes som i de fleste Plantager.

En finsk Rejsende fortalte en Gang, at han faldt i stor Forundring, da han, under en Jernbanetur i Danmark, fra Toget saa de danske Køer staa i lange, lige Rækker paa Markerne. Han kunde ikke se Tøjrene og maatte da søge Forklaringen i et forbavsende Instinkt hos Dyrene eller en fint gennemført Dressur. Sluppet løse vilde de danske Køer naturligvis sprede sig, lige saa vel som de finske.

Det stemmer heller ikke med levende Menneskers Natur at skulle være „ensrettede“. Det menneskelige Fællesskab, som er noget saare værdifuldt, kan meget vel forenes med store Forskelligheder, ja, vilde blive fattigt og kedeligt, om vi alle var ens.

Alt Partivæsen, saa uundværligt det nu end kan synes at være i det offentlige Liv, rummer en Fare for Personlighederne. Man tror maaske, det styrker et Parti, at alle Medlemmerne følger Parolen i tykt og tyndt. Det modsatte turde i det lange Løb vise sig at være Tilfældet. Og et Folks Styrke, dets indre Spændkraft, dets Evne til at komme igennem vanskelige Tider, beror ikke paa, om der er et kompakt Flertal, der ved Magtmidler hensynsløst kan sætte sin Vilje igennem, men om der er tilstrækkeligt mange af de frie, selvtænkende Personligheder, hvorpaa et sundt Folkestyre alene kan bygges op.

Her har da de frie Skoler for voksne en Opgave i dette, at være Hjælpere for den sunde naturlige Udvikling af det selvstændige Personlighedsliv hos de unge.

Højskolerne er ikke „ensrettede“.

Derfor er det meningsløst, naar udenforstaaende, hvad af og til hænder, spørger efter Højskolens, den danske Højskoles, Stilling til dette eller hint Spørgsmaal. Vi har ikke en Organisation, der kan forpligte et Mindretal til at mene ligesom Flertallet. Overalt hæfter hver enkelt af Højskolens Mænd og Kvinder for sine egne Ord og sin egen Færd. Gid det aldrig maa blive anderledes!

Der er imidlertid under alle Forhold noget, som man kan kalde „Strømmen“, en kendelig Tendens i Tiden og indenfor de forskellige Bevægelser, snart med een Retning og snart med en anden.

Hostrup advarer mod at følge med Strømmen: „Kan Strømmen ta' dig, saa vil den sluge dig!“ Deri har han Ret.

De virkelige Førere er ikke dem, der har den fineste Sporsans til at udfinde, fra hvilken Kant Vinden vil blæse, og mest Behændighed til at faa deres Skude drejet i Vinden. De virkelige Førere gaar med eller imod, saaledes som deres Samvittighed byder dem det, hvad enten det er Venner eller Fjender, de staar overfor.

Men den Slags er der ikke mange af i Verden. Danmark har vel ingen i Øjeblikket, af det store Format.

Om Tyskland har det, kan der tvistes om. — Men til syvende og sidst er det jo ikke Formatet, der er Hovedsagen. Frie og selvstændige Personligheder kan findes ogsaa blandt dem, der ikke har faaet synderligt flere end sig selv at raade over, og i udvortes Henseende maaske endda næppe nok det.

Men Tiden med dens Organisationsvæsen og dens tiltagende Statsindgreb er ikke gunstig for den personlige Friheds Udvikling og Bevarelse. Derfor har Bjørnsøns Ord fremdeles Gyldighed, men paa en anden Maade end oprindelig: „Pas paa Takten!“ — Det er en Advarsel i Lighed med det velkendte: „Pas paa Toget!“ — Lad ikke Tidens „Allemands“-Væsen, dens Tilbøjelighed til Ensretning, berøve dig din Frihed og dit Ansvar!

Hvorledes vi nu hver især bedst kan undgaa at blive slugt af „Strømmen“, skal vi her ikke komme dybere ind paa. Det kan i Grunden ogsaa siges med faa Ord.

Vor Herre sagde en Gang: „Dersom I bliver i mit Ord, er I sandelig mine Disciple, og I skal erkende Sandheden, og Sandheden skal frigøre eder.“ (Joh. 8³¹). Den kristelige Frihed er et Værk af Vor Herres Ord og bevares, hvor Ordet fastholdes, dér og kun dér.

Derfor er det rigtigt, hvad Søren Kierkegaard siger i sit ejendommelige Sprog:

„At være afhængig af Gud — ganske afhængig, — det er Uafhængighed.

Jakob Lykke.

Mellem Hads Herreds Bakker. -

Odder og Omegn.

Ud mod Havet mellem Jyllands to store Byer: Aarhus og Horsens ligger det frodige og smilende Hads Herred, godt kendt i Landet som en „fed Mundfuld af Danmarks Jord.“ Her er ingen stridig Al og intet Flyvesand at kæmpe med, her er Mulden dyb og Plovfuren glat og glinsende. Det hører desuden til Østjyllands smukkeste Egne, og et Særkende for Hads Herred er dets mange Bakker. Staa engang paa en af disse og se saa ud over det solglitrende Hav, helt over til Thunøs og Samsøgule Klinte, eller se ind over Landet, hvor det veksler med Bakker, Skove, Landsbyer og rige Vange, over hvilke Lys og Skygger jager hinanden milevidt.

Ikke alene Naturen taler her sit stærke og skønne Sprog, men Historien selv faar Mund og Mæle. Der er næsten ikke en Plet i Hads Herred, undtagen vi mødes med Oldtiden ved Fund af Flint og Potteskaar. Middelalderen træder os lyslevende i Møde fra ældgammel Kirkebyggeri og fra den af Odder Museum udgravede Ridderborg „Bjørnkjær“, der i Folkemunde nævnes som Marsk Stigs Borg, men er sikkert langt ældre. Dens stærke Befæstningsanlæg med dobbelte Volde og Grave virker overmaade imponerende. Historiens nyere Tid repræsenteres i Odderegns mange Herregaarde og ved Blicherminderne i Randlev Præstegaard. Her er nok at se og lytte til, for hvem der har aabne Sanser for Naturens og Historiens Tale.

Kommer man ad den brolagte Landevej fra Aarhus til Odder, bør man dreje af i Malling og tage Vejen mod Øst over Mallinghjergerne ned til det gamle Norsminde, der baade har Skønhed og historisk Duft over sig. Træd indenfor i den gamle Landevejskro og mærk lidt af gammeldags Hygge og Stemning, her føres Tankerne tilbage til svundne Tider, da Standsfolk i Kareter og andet Godtfolk holdt til ved Broen for at betale Bropenge; thi dengang gik Hads Herreds Hovedlandevej forbi Norsminde til Aarhus. Her mødes man med Havet. Den lille fredelige Havn har engang været en eftersøgt Havn og tilhørt de Aarhus Bisper. Men det er først ved de skønne Rude Bakker og ved Saksild, man bliver betaget af det store aabne Hav. —

Saksild
Badhotel

Er man træt og tynget af Sommervarmen og tør i Halsen af Landevejens Støv, da følg med Strømmen af Biler og Cykler, der søger til Havet ved Saksild Strand. Et Bad i Havet og den friske Havluft sætter paany Livsaanderne i Sving og giver Appetit til Maden paa det fortrinlige Strandhotel, der i Sæsontiden har fuldt op af Badegæster fra det ganske Land. Det er ogsaa værd at tilbringe nogle Dage her, hvor Naturens Skønhed og Friskhed virker saa stærkt paa en. Se Solen staa op over Kattegat og lægge sit Guld over Havfladen, se paa Thunø og Samsø, naar de om Eftermiddagen ligger skarpt

belyst af Eftermiddagssolen, det er, som alt bliver levende derovre, eller vent til om Aftenen, naar den lyse Sommernats Tusmørke er ved at sænke sig, se, da glimter det rundt i Horizonten af tændte Fyr, og Baalene blusser i Strandkanten langs Saksilds Bugt. Det er Indtryk, man stedse vil bevare.

Rathlousdal.

Selve Odder By, tror mange, er en Købstad. Det er det imidlertid ikke; men den er Jyllands største Landsby og overgaar i Indbyggerantal 37 Købstæder i Landet (4700 Indbyggere). Fra at være en straatækt Landsby tog den i sidste Halvdel af det 19. Aarhundrede Fart og blev ret hurtigt, da den ved Vej og Jernbaneanlæg fik Forbindelse med baade Aarhus og Horsens, en stor By, der absolut ikke mere minder om en Landsby. Den har, som den unge By den er, sin egen Arkitektur. Her er lidt af hvert, gammelt og nyt, ja endog hypermoderne Byggeri, Det rige Opland har medført, at Byen har faaet store Virksomheder, talrige Forretninger i saa godt som alle Brancher. Her er glimrende Hoteller og Konditorier, som kan opfylde et hvilket som helst Krav, Byens og Egnens Fortidsminder er samlet i et smukt Museum tæt ved Banaegaarden.

I Byens østlige og vestlige Udkanter ligger to Herregaarde, Rodstenseje og Rathlousdal, hvis Historie gaar langt tilbage i Tiden, og hvis Jordegods har strakt sig

Rathlousdal
Allè.

over hele Odder Sogn, samt en Mængde Strøgods i de øvrige Hads Herreds Sogne.

I pragtfulde Omgivelser ligger Rathlousdal i den yndige Aadal. Hovedbygningen er ubeboet. Dens Have og Park ligger hen som en Tornerosehave. Men i dens dunkle Kroge og Gange hvisker Mindernes Tale til os om forrige Tidens Glans og Pragt. I Haven findes en aaben Begravelse for de senere Ejere af Godset. —

Hovedbygningen til Rodstenseje er af meget smuk Bindingsværk og opført 1681 af Admiral Rodsten, en af Heltene fra Køge Bugt Slaget 1677. Til dette Gods er knyttet nogle af vor Adels stolteste Navne: Rantzauerne og Sehestederne, og her fødtes i 1842 vor berømte Filantrop og Direktør for Polyteknisk Lærestalt S. G. A. Hagemann. Det var ogsaa her, Digteren St. St. Blicher havde sin Gang under sin 8 aarige Landmandsperiode i den nærliggende Randlev Præstegaard. Han var Jæger mer end Landmand og dyrkede denne Nimrods Kunst med baade Bonde og Herremand. Jægerlivet laa ham i Blodet, han strejfede rundt paa Mark, i Skov og Mose og ved Strand, sad baade i Borg og Hytte og hentede Stof til sine Digte og Noveller. Den smukke Randlev Præstegaard er et eneste stort Minde baade ude og inde om denne vor store jydsk Digter, hvis Liv havde saa krank en Skæbne. Her skrev han to Bind af sine udødelige Digte, opmuntret dertil af den ulykkelige Sophie Amalie v. Voss, f. Sehe-

Randlev
Præstegaard.

sted paa Rodstenseje. Flere af hans Noveller har Tilknytning til Egnen. „Den hule Eg“ fortæller levende om det brogede internationale Herskab paa Gyllingnæs, hos hvem Blicher var en kærkommen Gæst, fordi han ikke alene var en glimrende Jæger og Selskabsmand, men ogsaa fordi han talte perfekt Engelsk, Tysk og Fransk.

Besøg paa Vejen til Hou de gamle Rester af „Bjørnkjær Slot“. —

Ind mellem Skovene ligger det lille Fiskerleje og Badedsted Hou, der er Endestation for Aarhus - Odder - Hou Banen. Her er fuldt op af Badegæster om Sommeren, der bor rundt omkring i de smaa lave Fiskerhuse. Den ret store Fiskerihavn med sine mange Fiskerbaade og Lystsejlere, sine udspændte Net, de brune snaddesmøgende Fiskere, der bøder Garn, Duften af Saltvand og

Udsigt fra
Uldrup
Bakker.

Tjære har en vis Tilløkkelse for Byens mange Gæster, de promenerer frem og tilbage paa Molen. For hvem der søger Ro og Stilhed maa der henvises til Skovene eller Pension „Holsatia“ med sin vidunderlige Have og Park.

Fra Sydhadsherreds skønne Bakker — Uldrupbakker — har man den mest betagende Udsigt over Horsens Fjords Udløb i Kattegat, ja helt over til Endelave, Æbelø og Fyns Nordkyst, der i blaalig Sommerdis fortoner sig som svømmende Kupler. Lige for ligger Alrø, der nu ved en Dæmning er blevet landfast med Hads Herred. Imellem Havet og Fjorden ligger den lave Halvø Gyllingnæs med Byen Gylling, hvortil saa landskendte Navne som Otto Møller og Karen Jeppe er knyttet. Udé paa Næsset ligger Skovgodset Gyllingnæs, hvis pragtfulde Have med Plataner og Cypresser hører til det smukkeste man kan se. Endnu staar der enkelte hundreedaarige Egekæmper tilbage som en Levning eller som et Minde om den Egeløvskov, der urørt stod paa Halvøen saa sent som for knap halvandethundrede Aar siden.

Aakjær Slot.

I Nærheden af Uldrup ligger Aakjær. Lensmandsslottet, hvorfra Magten i gamle Dage udstraktes over hele Hads Herred. Sagnet om Svend Felding, der havde tolv Mænds Styrke er knyttet hertil. En anden gammel Kæmpe, Danmarks ældste Mand, den 146 aarige Drachenberg, kom undertiden vandrende hertil og tog Ophold paa Aakjær.

Sondrup
Bakker.

Endnu er tilbage at nævne de meget smukke lyngklædte Sondrupbakker, hvis fortryllende Skønhed minder en Del om svensk Smaalandsnatur. Der kunde skrives adskilligt mere om Hads Herreds smilende Ynde og djærve Kraft. Men kom selv og se, og De vil indrømme, at der

— er skønt med Bakker bløde
med Engedrag og Bakkevæld
og rige Vanges Grøde,
med Sus og Sang i Bøgelund
og Klokkeklang ved Aftenstund.

Thorvald Madsen.

De nye Bevægelser.

(Kredsløbet).

Den gamle Tænker i Israel, som for over 2000 Aar siden skrev Prædikerens Bog, siger saaledes:

„Een Slægt gaar, og een Slægt kommer, og Jordan staar evindeligt. Solen staar op, og Solen gaar ned, og den higer hen til det Sted, hvor den gaar op. Vinden gaar mod Søndnen, og den drejer sig om mod Norden, og til sine Kredse kommer den atter tilbage. Alle Bække løber ud i Havet, og Havet bliver ikke fuldt; til Floderne's Udgangspunkt kommer de atter tilbage. Hvad som var, det samme skal vorde, og hvad der er sket, det samme skal og ske, og der er slet intet nyt under Solen. Er der noget nyt, hvorom man kan sige: Se dette er nyt! Nej, det var allerede i de forrige Tider, som har været før os.

Jeg saa alle de Gerninger, som gøres under Solen, og se: alt sammen er Forfængelighed og Higen efter Vind. Kroget kan ikke vende ret, og Brist kan ikke tælles. Jeg gav mit Hjerte hen til at kende Visdom og at kende Galskab og Daarskab; jeg erkendte, at ogsaa dette var Higen efter Vind. Thi, hvor der er megen Visdom, der er megen Græmmelse, og den, som forøger sin Kundskab, forøger sin Smerte. Alt Kød er Hø, og der er intet nyt under Solen.“

Den gamle Prædiker var, hvad man kalder Pessimist. Og ned gennem Tiderne har han blandt Verdens viseste haft mange Meningsfæller. Netop store og oprindelige Mennesker, der ser til Bunds i Forholdene, og som over-

ser og gennemskuer de andres Væren og Handlemaade, bliver let Foragtere af den store Hob. Den almindelige Tro paa Fremgang og Fremskridt her i Verden vil de kalde Overtro. De ser godt nok Kredsløbet; men de vil hævde, at det er altid det samme om igen. Der sker vel en Livsfornyelse, men intet Fremskridt, gennem Kredsløbet. Deres Dom kommer da til at lyde paa, at hverken Historien eller Naturvidenskaben berettiger os til at tro, Menneskeslægten gaar fremad. De havner i den Livsanskuelse, at der er intet ved det hele, og at alt er Forfængelighed og Vind.

Carl Koch har engang sagt om saadanne, at det er Mennesker, i hvem Forundringen er død. Var den ikke det, vilde de i hvert Fald glemme sig selv i Undren over Livsfornyelsen gennem Kredsløbet.

*„Saa Bækken strømmer altid ens,
de samme Siv til Skjul og Ly,
den samme Retning, samme Fart,
og dog: hver Bølge altid ny.“*

Vi møder det samme hos Morten Børup, da han gaar der ude i Engene ved den blanke Sø og sammen med de andre Piger og Drengene skal slaa og rive Hø. Han falder i Staver og glemmer alt i Forundring over Livets evige Kredsløb. St. St. Blicher fortæller i sin Vise, at da han staar der og drømmer, kommer Fogeden over ham med sit brutale:

*„Hvad skader din dovne Kumpen?
hvi staar du her og glor?“*

*paa alle de fagre Blommer
jeg ganger nu her og slaar:
de falder hver evige Sommer,
men rejses igen hver Vaar.*

Og Morten svarer:

*„Saamænd da, strenge Hr. Foged!
jeg stod og grundet' paa
den Blomstervimmel saa broget,
hvor den kan komme fra;*

*Jeg staar nu her og grunder
og kan dog ikke forstaa
det mægtige store Guds Under
udi disse mindste Straa.“*

Morten Børup blev med denne Undren i Sjælen en af de betydeligste Banebrydere for den ny Tid, der med Reformationen oprandt over Danmark. Og fra hans Skole

udgik en Række betydelige Mænd, som var med i Kampen for de nye Tanker fra Wittenberg. —

Helt siden Tidernes Morgen har 4 Tallet paa en ret iøjnefaldende Maade gjort sig bemærket i Livets Kredsløb. Vi har Tallet i de fire Verdenshjørner og i de fire Aarstider. Menneskelivet har, naar Kredsløbet ikke bliver afbrudt, sin Barndom, Ungdom, Manddom og Alderdom, der svarer til de fire Aarstider. Barndommen er Livets Foraarstid, Ungdommen Sommeren, Manddommen den travle Høst- og Efteraarstid, og Alderdommen Vintertiden.

I Sædelæren møder vi Tallet i de fire Temperamenter: Sangviniker, Melankoliker, Koleriker, og Flegmatiker, der atter igen svarer til de fire Livsafsnit.

Og endelig har i vi Folkelivet Kredsløbet gennem de fire Perioder: En rig aandelig Tid afføder en rig økonomisk Tid, en rig økonomisk Tid afføder en fattig aandelig Tid, og en fattig aandelig Tid afføder en fattig økonomisk Tid

Tiderne skifter; men der er intet nyt under Solen. I Sejren bor Forliset. Og ud af Nederlaget gror Opstandens Morgen paany.

Er der da heller intet nyt i de mange nye Bevægelser, som spænder fra den russiske Kommuniste til Facisme og Nationalsocialisme, ja lige til vor egen hjemlige danske J. A. K. Bevægelse og den engelske Oxfordbevægelse? Sikkert ikke. Men der er trods alle Vildfarelser og Usmageligheder et Sandhedsmoment af stor og blivende Værdi i alle disse Bevægelser.

Det er Menneskers Trang og Længsel efter at komme ud af Ørkenvandringen, efter at komme bort fra det nuværende: alles Kamp imod alle! og komme til at opleve det store Folkfællesskab.

De sidste 100 Aar har været Individualismens og Liberalismens Tidsrum. Store og mægtige Fremskridt er paa mange Omraader sket under den demokratiske Liberalisme. Men — ja, det er et Men ved det hele. Frihed Lighed og Broderskab! Disse vidunderlige smukke Ord, som vi vel alle kan sige ja og Amen til, pranger paa

Forsiden af den socialdemokratiske Partipresse. Det har jo imidlertid vist sig, at løsrevet fra de kristne Grundsandheder gaar det saadan, at jo mere man hævder Frihedsprincippet, jo mere gaar det ud over Lighedsprincippet og omvendt.

Liberalismen har ført Frikonkurrencen med sig, Kræfternes frie Spil, som det hedder med et politisk Slagord. Og hvad har saa dette igen ført med sig? Det har skabt en Ulighed, som truer med at sprænge Samfundet i Stumper og Stykker. Det har skabt en Rigdom og en Fattigdom, en Luksus ud over alle Grænser i Millionpaladserne og en Arbejdsløshed og et Hjemløseproletariat, som ikke har det, hvortil de kan hælde deres Hoved, og aldrig har Udsigt til at kunne skaffe sig det, fordi de kloge, de stærke og brutale havde Frihed til at trykke de svage og enfoldige ned i Skarnet.

Nu kommer saa de nye kollektivistiske Bevægelser (kollektiv = samlende fælles) med deres Krav om Fællesskab. Bort med de nuværende Klassekampe og Klassemodsatninger. Vi skal alle gaa op i og indordne os under det store Folkefællesskab.

„Din egen Dag er kort, men Slægtens lang.“ Og: „Lad mig kun flagre hen som Blad i Høst, naar du mit Land, min Stamme frit maa leve“.

Det er det store Sandhedsmoment i de nye Bevægelser. Men naar man f. Eks. i Tyskland vil praktisere dette Folkefællesskab under en Fører, der kun kender og anerkender de gamle germanske Dyder som Ære, Trofasthed og Tapperhed, — hvor udmærkede disse Dyder end er —, men intet kender til de kristne Grundsandheder, som Kærlighed, Barmhertighed og Retfærdighed, da bygger man Riget paa Sand. Og ifølge Kredsløbets Lov vil det som alle de gamle Verdensriger før eller senere gaa til Grunde. —

Liberalismen har saa mange og store Synder paa Samvittigheden, at det vil vare en god Stund, før Kredsløbet atter fører denne Livsanskuelse frem i Forgrun-

den. Kræfternes frie Spil er blevet afløst af Planøkonomi.

Ved en stor Høsttakkefest, som for et Aar siden afholdtes i Tyskland, udtalte Hitler bl. a.: „Medens Liberalismen og den demokratiske Marxisme forraadte Bønderne, bekender den nationalsocialistiske Revolution sig bevidst til dem som de sikreste Bærere i Nutiden, de eneste Garanter for Fremtiden. Vi ved, at den tyske Bondes Ruin betyder det tyske Folks Undergang. Vi træder derfor afgjort i Skranken for den tyske Bondestand, og her kender vi intet Kompromis og ingen Halvhed.“

Det er da Hitlers Mening ved indgribende Bestemmelser paa Financieringens og Arvelovgivningens Omraade at skabe en Selvejerbondestand i dette Ords egentlige Betydning, d. v. s. en Bondestand, der i saa vid Udstrækning som overhovedet muligt sidder kvit og frit paa deres Ejendomme. Betegnende i saa Henseende er saaledes en Tale, som en af de nationalsocialistiske Talere holdt i Königsberg. Han kritiserede skarpt det gamle System, hvor Bønderne under Henvisning til andre Lande, og særlig under Henvisning til Danmark, ligefrem blev opmuntret til at tage Laan. Han udtalte: „Danmark har, skønt det i økonomisk Henseende intet har tabt ved Krigen, men kun vundet, et Landbrug, hvis Gældsbyrde i Dag udgør 4 Milliarder Mark. Skulde det tyske Landbrug have en tilsvarende Gæld, vilde den beløbe sig til 80 Milliarder Mark, medens den nu kun er 17,7 Milliarder eller omtrent det samme som før Krigen. En Undersøgelse viser, at Gældsstiftelsen er størst i de Aar, hvor Landbruget faar de højeste Priser for sine Produkter. Det gælder derfor om at trække Bonden ud af den kapitalistiske Udvikling, og dette Maal vil blive fulgt til de yderste Konsekvenser.“

Gaardene skal i Fremtiden gaa i Arv til den ældste Søn, og der maa ikke uden særlig Tilladelse optages Laan i dem. De øvrige Sønner skal med Støtte fra Staten sættes i Besiddelse af ny Gaarde, saaledes at de ikke tvinges til at indvandre til Byerne, disse „Folkets Kirke-

gaarde" med deres Kirkegaardsbaciller. Og Jorden til disse Ejendomme skal fremskaffes ved Udstykning af forgældede Storgodser, som ikke har nogen Mulighed for at kunne klare sig. Om nogen almindelig Udstykning synes der derimod foreløbig ikke at være Tale. Der er aabenbart Grænser for, hvor kraftigt man ønsker at gaa frem overfor de prøjsiske Junkere. —

Planøkonomi maa jo sige Økonomi med Plan i. Her er i hvert Fald Plan. Om det ogsaa er god Økonomi, er jo saa et andet Spørgsmaal. Men der er intet nyt i disse Tanker, kun en Tilbagevenden til et gammelt System.

Det er muligt, det er bedre at være Fæstebonde end Prioritetsbestyrer. Det har før vist sig, at naar Selvejerne som Følge af Spekulation i Opgangstider maatte gaa fra Ejendommene i Nedgangstider, saa sad Fæsterne trygt ved deres Hjem i Kraft af de konjunkturbestemte Afgifter. Men det er jo Indførelse af en Slags Stavnsbaand. Og det er ingenlunde givet, den ældste Søn altid egner sig til at være Bonde og føre Slægtens Traditioner videre paa den gamle Gaard, hvørimod han muligvis kunde blive en nyttig Samfundsborger, hvis han kom paa en anden Plads.

Man kan heller ikke sige, at et Laan altid er af det onde. Maaske det netop er den Driftskapital, der skal til, for at en Mand kan komme over det døde Punkt og blive en dygtig og driftig Mand. Det er ikke saa meget Systemet som Menneskene. Det gælder blot i dette Forhold som i saa mange andre af Livets Forhold at kende Begrænsningens vanskelige Kunst og huske, at Kredsløbet det gaar nu sin Gang.

Naar en Landmand før kort Tid siden her i Danmark kunde køre til Slagteriet med en Gris og tage to halve (to halve = en hel) med hjem i Vognen plus en Halvtredskroneseddel, saa er det jo nok god Økonomi; men det er en underlig Plan. Naar man opretholder en dyr Smørordning,*) som ikke engang Bønderne er tilfreds

*) Skrevet før Smørlovens Bortfald.

med, saa er det altsaa hverken Økonomi eller Plan.

Og naar vi saa samtidig har faaet er Del Told, i Ly af hvilke Fabrikanter og Aktieejere skovler Formuer sammen, og denne Told sammen med en Del andre indirekte Skatter betyder Varefordyrelse med deraf følgende forringet Købeevne og større Arbejdsløshed, saa er det noget vanskeligt at faa Øje paa Planøkonomiens helbredende Virkninger. Som Planøkonomien praktiseres ud over Verden, faar man unægtelig det Indtryk, at de ledende Politikere ikke engang kan deres lille Tabel. —

Det sidste nye Skrig indenfor de mange religiøse Bevægelsers Overdrev er vel nok den saakaldte Oxfordbevægelse. Maaske det ogsaa er Menneskers Trang til Fællesskab. Man kommer i hvert Fald sammen og — beken-der sine Synder! Det er vist desværre kun de bitte smaa Synder. En Lærerinde stod op og bekendte, hun havde bekendt overfor Forældre og Børn, at hun havde løjet. En yngre Herre i Smoking bekendte, at han tidligere havde været en passioneret Lystfisker! Enten er det en aandelig Sport, Pjat eller religiøs Svindel.

Man faar ikke Indtryk af, de Damer og Herrer har været inde i Lønkammeret og kæmpet Jakobskampen med Gud, som alene kan tilgive Syndere. Og vi hører intet om det, der følger efter: som vi og forlader vore Skyldnere! Man har det som de Vækkelsesprædikanter, der evig og altid taler om at søge Guds Rige, men som ogsaa glemmer at tilføje: og hans Retfærdighed! Hvilket vil sige, at vi skal søge Guds Retfærdighedstanke gennemført i alle Ting. Saa er der knyttet dertil det Løfte, at saa skal alt det øvrige blive os tillagt.

Mon ikke Oxfordfolkene har det som Soldaten, der stiller til Pudseparade hos Løjtnanten, men forsøger at snyde alt det, han kan. Gud lader sig nu engang ikke snyde.

Skal vi ikke løbe vild i Nutidens aandelige Virvar, maa vi gøre os klart, at Mirakelopvisninger paa en Teaterscene, som vi saa det for et Par Aar siden, Spiri-

tisme, dansende Bordben og Oxford sikkert har grumme lidt med Aandsliv at gøre.

Livsfornyelsen sker altid efter Kredsløbets Lov. Og naar den har udfoldet sig i Menneskelivet, er den altid brudt frem gennem det enkelte Menneske, som har været inde i Snævringen, som gennem stor Nød, Anfægtelse og Lidelse er blevet kaldet til at være Budbringer af en ny Tid. Naar saa flere og mange blev grebet af de nye Tanker og Syner, der altsaa paa en Maade heller ikke var ny, men kun fremtraadte i en ny Klædning, da bevægede Kredsløbet sig fra Vinter til Vaar.

Og det kan i disse pessimistiske Tider maaske nok være nødvendigt at minde om, at Livets værste Kæteri er at mangle det Haab og den Tro, som altid venter, at efter Vinter kommer Vaar, saavist som Kredsløbet ikke er standset — og aldrig vil standse.

C. P. Corneliussen.

Pligt. - Ansvar.

Der er Gymnastikopvisning, en af de Fester som jeg saa ofte har Lejlighed til at være med til, Danebrog viser sig i Døraabningen efterfulgt af et Hold unge raske Karle i hvid Festdragt — ikke smaa sorte — de kommer syngende ind: „Vaj højt, vaj stolt og frit vort Flag med Dugen hvid og rød“, og synger videre: „Vink frem enhver, som følger dig ad Pligtens lige Vej“.

Der indeles og rykkes ud i 5 Rækker o. s. v. — Ja, man hører og siger saa ofte om et Menneske: „Han gjorde kun sin Pligt“, „han har ikke gjort andet, end hvad der var hans Pligt at gøre“, o. s. v. Paa den anden Side taler man ogsaa om, at Mennesket aldrig fuldt ud kan gøre sin Pligt; at hvor meget han end gør, saa bliver der dog altid meget tilbage, som det ogsaa var hans Pligt at gøre.

Her raader altsaa to forskellige Opfattelser af Pligten, der begge i og for sig er rigtige, naar de ses paa den rette Maade, den ene tager nemlig Pligten som noget udvortes, den anden som noget indvortes, og jeg vil ved Eksempel forsøge nærmere at forklare det.

Hvis jeg ser, et Menneske vil begaa en Forbrydelse, er det min Pligt at forsøge at forhindre ham deri, og lykkes det mig, kan man vel sige, at jeg har gjort min Pligt, thi udvortes set har jeg gjort det, som almindelig Samfundsorden byder mig; men ser jeg dybere paa Sagen, finder jeg, at det tillige er min Pligt at søge at paavirke det Menneske saaledes, at han for Fremtiden ikke tiere prøver paa sligt, idet jeg foreholder ham det for-

kastelige og urigtige i hans Handlemaade og efter Evne fremkalder de gode Følelser og Kræfter i ham, der, naar han atter fristes, kan bevare ham mod Fald og drive de onde Tanker paa Flugt.

Denne Pligt kan aldrig siges at opfyldes tilfulde, idet de Krav, der i saa Henseende stilles, er Idealets, og som saadanne umulige for Mennesker helt at opfylde.

Derover skal man imidlertid ikke tabe Modet, men søge at efterkomme Fordringerne saa meget som muligt.

Det er altsaa ikke nogen let Sag at gøre sin Pligt, og foruden ved det, at dens Fordring egentlig er ubegrænset, vanskeliggøres det end ydeligere ved, at den ofte kommer i Kollision med Hjertets Tilbøjeligheder, Forhaabninger og Ønsker. Disse kan drage os i en Retning paa samme Tid, som Pligten befaler os at gaa i en anden, og det gælder da om over for saadanne Tilfælde at være udrustet med en kraftig Vilje, der kan tvinge Pligtens Fordringer igennem.

Pligten møder os overalt i Livet, i enhver Stilling og til enhver Tid. Fra den tidligste Barnealder, naar vi kan begynde at skønne og til vor Grav, er Pligten en uadskillelig Livsledsager, hvis Fordringer vi aldrig bliver færdige med at indfri. Vel kan vi nægte at følge dens Bud, synde mod dens Befalinger og trods den advarende Stemme handle urigtigt; men gør vi det, nedkalder vi lige saa vist en uafvendelig Hævn over os, og det Øjeblik vil komme, da vi i Nag og Fortvivlelse erkender det ulyksalige i at forlade det sande — eller vi skrumpes ind og bliver sjælelige Mumier, hvis Tilværelse næppe kan kaldes menneskelig, fordi de synes at have dræbt alt det i sig, der er Mennesket egent.

Om én er i en ringe Livsstilling, maa han derfor ikke tro, at hans Pligter af den Grund er færre. De kan i det højeste kun være af en noget anden Natur, end hvis han var stillet højere i Samfundet; men der gives Pligter, der er ens for alle: Menneskekærlighedens, Sand-

hedens, Taalmodighedens og Retfærdighedens, de er overalt de samme. Det er altid vor Pligt at hjælpe, trøste og opofre os for vore Medmennesker, og det være sig enten, man er fattig eller rig, høj eller lav, lige betydningfuld og lige velsignelsesrig.

Den Sygeplejerske, der gaar paa Hospitalet mellem lidende og døende, men som forstaar at føre milde hjertervarmende Solstraaler med sig overalt, som kan lære andre Taalmodighed, fordi hun selv viser den i saa fuldt Maal, som søger ved enhver Lejlighed at gøre Lidelsen let for de syge, Tiden kort, Sindet glad og fri, gøre dem det hele saa lyst som muligt — hun udfører en større Gerning end den, der i social Henseende er stillet langt højere, men ikke formaar at leve saaledes.

Den fattigste Mand eller Kvinde kan ved sin Venlighed, Godhed, Hjælpsomhed, Deltagelse og Uegennyttighed ofte tjene som et lysende Eksempel.

Vi har Pligter mod Forældre, Ægtefælle, Børn, Venner, Modstandere o. s. v.; nogle af disse Pligter er uensartede, og maa ikke sammenblandes. Vi skylder f. Eks. vore Forældre Ærbødighed, men skal ikke have den samme Ærbødighed for vore Børn eller Venner. Derimod skylder vi at elske dem og gøre dem godt, naar vi kan.

Det er ikke under alle Forhold lige let at følge Pligtens lige Vej. Skal vi kæmpe en haard Kamp med os selv, har vi lettere ved at vinde, naar vi ved, at mange har Øjet fæstet paa os, og med Opmærksomhed iagttagelse Udfaldet, det er lettere, end naar vi maa kæmpe i Stilhed alene og uden nogens Deltagelse. Det har meget at sige, om vi ved, man vil ære og agte os, om vi overvinder os selv og gør vor Pligt — eller der ingen er, der skænker det en Tanke eller bryder sig om det og lægger Mærke dertil. Saa afhængige er vi af andres Mening og Omdømme. Det bør ikke være saaledes, enten nogen ser det eller ej; skal vi gøre, „hvad Ret er“.

Har vi en levende Følelse af, at vi har en Pligt at udføre, saa skal vi udføre den, om saa hele Verden si-

ger det modsatte. Vi skal ikke ænse om man haaner, spotter og miskender os. Er vi overbevist om, at vi har Ret og kun gør vor Pligt, skal vi ikke blive træt og „aflade“, thi „det er ikke raadeligt at handle mod sin Samvittighed“.

I den faste Tro, at det gode nok skal sejre, skal vi blot gaa frem.

Uadskillelig knyttet til Pligten er Ansvar.

Hvis ikke der var noget Ansvar, vilde Pligten kun være et tomt Ord, thi da vilde den hverken have nogen Straf eller Belønning i Følge med sig. Vi har et uendeligt Ansvar, thi vi er ansvarlige for alle vore Handlinger, Ord og Tanker. For hver Gang vi undlader at opfylde vor Pligt, forøger vi vort Ansvar, og det maa lære os at vaage nøje over al vor Færd. Det bør ikke bringe os til at fortvivle, men tværtimod være en stadig Spore til Fremgang i det gode til samvittighedsfuld Pligttopfyldelse.

Ansvar lærer os at drage Lærdom af vore Fald. Det udøver en optugtende Indflydelse og er Loven i vort Liv. Gennem dets alvorlige Manen, og Pligttopfyldelsens rene Glæde er det, at vi skal opdrages til at leve vort Liv i fuld Forstaaelse af de 3 Stormagter: Kærlighed, Sandhed og Ret.

Til Slut vil jeg blot minde om, at det er gennem Eksemplet, at Pligten læres andre. Det nytter lidet at komme med tørre Moralregler, naar Livet ikke frembyder noget tilsvarende. Hvor mange er ikke bleven bragt til at tvivle om Livets største Grundsandheder, fordi de, der forkyndte dem, levede, som om hine slet ikke eksisterede.

Lad os derfor stræbe efter, at vort Liv kan komme i Overensstemmelse med vor Lære, saa det Frøcorn, der blev saaret i os, maa vokse til Guds Ære til god og gylden Høst.

Opvisningen er forbi, der var ingen Talbedømmelse, kun kritisk, nu hilses der af med Fanen. Holdet marcherer ud til Sangen: „Vaagen, mandig, frejdig, frisk og uforsagt altid fremad med det ædleste i Pagt.“

Laurits Laursen.

Lidt om Gymnastik.

Spørgsmaalet om, hvad Gavn Mennesket havde af Legemsøvelser, behøvede man ikke at stille de ledende Mænd i Oldtidens Kulturlande, Kina, Japan, Ægypten og Grækenland, for disse Folk saa, hvilken Betydning Legemsøvelserne havde især paa den opvoksende Ungdom.

Ser vi paa Oldtidens Grækenland med Grækernes udviklede Skønhedssans, da var de klare over den Betydning, disse Øvelser havde ikke alene for det rent legemlige, men ogsaa for Udviklingen af det aandelige. Hvilke Idealer de havde, ser vi tydeligt i deres Billedhuggerkunst, som er stærkt prægede af det, de ønskede. De „olympiske Lege“ stammer da ogsaa fra Grækenland, fra Olympia i det vestlige Pelapannes. Ved disse Lege, der afholdtes hvert 4de Aar, samledes man fra hele Landet for at se, hvad Ungdommen kunde drive det til. Og at sejre i disse Kampe eller Lege var den største Ære, en Græker kunde ønske sig. Men selv om ikke alle kan drive det til næsten Fuldkommenhed som disse olympiske Mestre, saa burde alle drive Legemsøvelser.

Det mest alsidigt virkende inden for Idræt og Sport er Gymnastik. Gymnastik er et græsk Ord, der oversat paa Dansk betyder „nøgen Kunst“.

I primitiv Gymnastik, som den drives nu, kan alle være med, i Modsætning til den Gymnastik, der drives i Byerne, som kun er Konkurrencegymnastik, og hvor det kun er en lille Procentdel, der kan være med. Gymnastik udvikler ikke alene det rent legemlige som Kraft, Smidighed og Behændighed, men ogsaa sjælelige Vær-

dier som Mod, Vilje og Selvtillid. Og Maalet er en rank og smuk Ungdom i Norden med Kræfter og Evner til Raadighed og med Vilje og Energi til at beherske og bruge disse Egenskaber i det godes Tjeneste. Tiden nu og Fremtiden har Brug for en dygtig Ungdom og „Som Ungdommen udvikles, bliver Fremtiden.“

Glædelig Jul, godt Nytaar ønskes Venner og Elever.

Orla Svoldgaard.

p. T. Brøderup Højskole.

(Vinteren 32—33).

Tid og Indhold.

Timerne, Dagene er Livets store Gave til vi Mennesker; men giver vi dem ikke Indhold, svinder de stille bort og kommer aldrig mere tilbage. Vort Liv, vor Fremtid afhænger af, hvorledes vi bruger „den kostbare Tid.“ Meget i Livet kan tabes og vindes, men tabt Tid er evig tabt.

I Særdeleshed vil vort Livsindhold afhænge af, hvordan vi bruger den Tid, vi kalder vor egen, og som vi selv har Ansvar for. Saa længe vi er optaget af at udføre vort Dagsarbejde godt og samvittighedsfuldt, er der intet Problem; det kommer først med Fritiden. Da er det, ens Karakter og Vilje til Liv skal staa sin Prøve. Det viser sig i, hvilke Glæder og Adspredelser man fylder sin Tid med.

Ofte maa vi unge vel erkende, at vi ikke altid fik vore Muligheder udnyttet godt nok. Vi var famlende og usikre i vore Valg, maaske heller ikke karakterstærke nok. Og Minder faar vi, hvordan vi end bruger vor Tid. Men saa var der ogsaa noget, som kunde pine og nage

inderst inde, og man kunde føle en sær Tomhed i Tanke og Sind. Men mange Gange oplevede vi ogsaa Livet i hele dets Fylde, Livsmødet styrkedes, og de bundne Fremtidsmuligheder løstes. Som jeg engang har hørt det i et Foredrag, „saa gennemspilles alle Sjælens Streng, saa man taknemligt føler, hvad Livet er værd.“

En saadan Oplevelse kan man have ved at færdes i Naturen, hvis man med vaagne Sanser lytter til dens Tale. Mange Mennesker søger nok ud til Skov og Strand, men de frygter alligevel Naturens Ensomhed og forstaar ikke Naturens Tale, som overdøves af Hurlumhej og Rejsegammofoners Skratten. Kun i Stilhed oplever man det mægtige Skaberværk i al dets Højtid, dets Rigdom og Hensigtsmæssighed. Foraarstiden kan fylde Sindet med en egen forjættelsesfuld Glæde. Men ogsaa Efteraaret med dets rødmende, faldende Løv har sit at fortælle. Tilsyneladende er Livet sygnet hen. Men Naturen er kun gaaet til Ro. Under Dækket slumrer Spirerne, som til sin Tid vil bryde frem til næste Sommers Glæde. Det, der sker, er kun en nødvendig Livsproces, en Livsrytme, som ogsaa gælder i Menneskers Liv. Vi kan ikke altid være paa Højderne. Sindet kan undertiden være tomt og dødt. Det er, som visne Lag lægger sig over Sjælens Liv. Men dybest inde ligger Kimen, Livstrangen, som atter vil bryde frem og udfolde sig til nyt Indhold, nyt Liv.

Om vi skal opleve Livet saa rigt, som det efter sin Bestemmelse er skabt til, om vort Væsen skal blive stemt og gennemspillet, afhænger til en vis Grad af os selv — af hvad Selskab, vi søger, og hvilken Paavirkning vi giver os ind under. I dyb Taknemlighed mindes jeg da for mit Vedkommende de bedste og det bedste, jeg mødte paa Højskolen baade under mit Ophold og senere. Jeg lærte der lidt om, hvad der kan give et Liv Værdi og Indhold, og hvad der kan sætte det paa Grund og øde det. Enten vi mødtes i Kammeraternes Kreds, eller vi sad i Skolestuen eller i Kirken i Menighedens Forsamling, følte vi en egen Tryghed ved Bevistheden om at være

i godt Selskab. Vor Sjæls dybeste Trang til Lys og Liv mødes med en Forkyndelse af de ægte Værdier, der er hævet over Døgnets Strid, og som kan give en Sjæl Næring og et Liv Indhold.

Hvor jeg er nu, er der meget lidt af det Aandsliv, jeg mødte paa Højskolen, eller det ytrer sig maaske paa en Maade, som jeg ikke kan fatte, Og det kan undertiden give et sugende Savn. Dog „dybe Kilder udtørres aldrig.“ Det, vi mødte engang af Aand og Tanker i Undervisning og Samliv, fortsættes som en levende Mindernes Strøm til Vækst og Udvikling frem mod Livets egentlige Maal.

Venlig Hilsen til mine Venner og Bekendte fra Odder Højskole. Glædelig Jul!

Betty Østergaard.
(Vinteren 1930—31).

Assens.

Frihed og Grundskyld.

Den fjerde Juli blev Amerikas forenede Fristater grundlagt. Det var den unge Sagfører Thomas Jefferson, der skrev den saakaldte Uafhængighedserklæring.

Da er det, han skriver, og Kolonisterne vedtager, de simple Ord, som for bestandig er gældende Rettesnor for al folkelig Frihed og Ret over hele Verden, og som med Æresfrygt oplæses hvert Aar den fjerde Juli ved Tusinder af Folkemøder i Fristaterne, og som lyder saaledes:

„Vi holder disse Sandheder for at være selvindlysende, at alle Mennesker er skabte lige, at de af deres Skaber er udrustede med visse ufortabelige Rettigheder.“

at blandt disse er Retten til Livet, til Frihed og Stræben efter Lykke.

Kun for at sikre disse Rettigheder er der blandt Mennesker oprettet Regeringer, der maa hente deres Magt fra de regerede Folk; og naar en hvilken som helst Regering ikke opfylder det Formaal, er det Folkets Ret at forandre og ophæve en saadan Regering.“

Hvad om man i al Verdens Lande mindst en Gang om Aaret oplæste og gennemgik disse dybe Sandheder? Saa Folkets brede Lag, for hvis Skyld og Ret det er skrevet, forstod dem tilbunds.

Thi hvad siger da disse jævne Ord?

De henviser til det, der staar højere end alle menneskelige Konger og Regeringer, nemlig Skaberens selv og de naturlige Rettigheder, han har tillagt Menneskene.

Erklæringen henviser altsaa ikke til Magt, men til Ret.

Den Ret som Menneskene har ifølge Skaberens egen naturlige Lov. De paaviste, at den Lov havde England overtraadt, derfor erklærede de sig uafhængige.

Den sidste Aarsag til denne Erklæring var en Toldlov, hvor England vilde tvinge Kolonisterne til at betale Told af deres The, de svarede med at styrte Theen i Havet. hellere det end betale Told af den.

At Mennesket har ufortabelige Rettigheder, gjorde bl. a. Grundtvig opmærksom paa, idet han siger: „Uret kan aldrig gøres til Ret, selv om det stadfæstes ved Lov.“

Et typisk Eksempel paa den samme Opfattelse er Gandis Ulydighedskampagne mod engelsk Overhøjhed, fordi Englænderne bl. a. har taget sig Monopol paa at levere Indien Salt. Nægtet Indierne Retten til selv at udnytte deres egne Naturværdier.

Retten til Livet, til Frihed og til Stræben efter Lykke var de tre vigtigste Rettigheder, den amerikanske Erklæring nævner.

Retten til Livet maa jo betyde, at ingen, ikke engang Statsmagten, har Ret til at befale over det Liv, Skaberens har givet det enkelte Menneske. Det burde jo være en

Sandhed, som Mand og Mand imellem forlængst har erkendt. Men er ikke dermed den tvungne Værnepligt dødsdømt? uanset om den er optagen i en Grundlov.

Retten til Frihed maa betyde, at ingen, ej heller Staten, har Ret til at forbyde nogen at handle og vandle i fuld Frihed. Et Menneskes Frihed begrænses kun af Næstens tilsvarende Ret. Hvor mange Love i Dag overtræder ikke denne Lov?

Til sidst Retten til Stræben efter Lykke. Erklæringen kræver jo ikke, at Staten skal tildele hver enkelt et vist Maal af Lykke, sligt er umuligt; men her kræves Retten til Stræben efter Lykke. Det vil sige, at enhver er sin egen Lykkes Smed, og har Ret til det fulde Udbytte af sit Arbejde. Det er god Logik blandt Høns, at den, der har skrabet i Jorden, ogsaa har Ret til det Korn, der eventuelt kommer til Syne.

Men fik den amerikanske Republik da gennemført det Friheds- og Retfærdighedsrige, som gennem Uafhængighedserklæringen blev grundlagt for Folket?

Desværre Nej! Ikke fordi den ikke var sand og rigtig; men fordi den ikke var udtømmende.

Et Hundrede Aar senere stod en anden Amerikaner Henry Georg, frem paa et Folkemøde, og efter Sædvane læste Uafhængighedserklæringen op. Derefter sagde han henvendt til Folket: „Hvorledes har vi da røgtet den kostelige Arv, som vi fik overdraget af Thomas Jeffersons Folk“?

Han paaviste og krævede, hvad Erklæringen manglede: „Lige Ret for alle, ikke blot til Liv, Frihed og Stræben efter Lykke, og dermed fuldt Udbytte af eget Arbejde; men ogsaa lige Andelsret i alle Fællesgoder, deriblandt til alle Værdier, som ikke skyldes Enkeltmands Arbejde; men alene det hele Folkesamfunds Vækst og Udvikling.

Dermed er Folket givet sin Ret tilbage.“

Karl Marx, den tyske Socialøkonom, har sagt at: „Jordmonopolet er Kapitalmagts Grundvold.“

I Rusland har man i Modsætning til hans danske Disciple taget Konsekvensen heraf, idet man ganske simpelt gør hele Landet til een Statshusholdning, hvor man producerer i Fællesskab og deler Udbyttet, uden Hensyn til hvormeget den enkelte har bidraget til, at der kunde blive et Udbytte. Resultatet blev, at ingen producerede mere eller stort mere end til eget Behov.

Det samme System havde vi herhjemme under Jordfællesskabet, der havde den Fordel, at man fik Sinkerne med, og alle fik omtrent lige meget, eller rettere lige lidt, da det var en Hemsko for Udviklingen.

En anden Vej til alle Menneskers medfødte, naturlige lige Ret og Adgang til og Andel i de natur- og samfundsskabte Værdier er den af Henry Georg anviste, idet Samfundet inddrager Grundrenten. Ikke selve Jorden, der stadig forbliver i Privateje. Der har, saalænge Menneskene har levet i Samfund, været betalt Grundrente; men nu betales den til private Mennesker, der har taget sig Monopol paa den Jord, Vor Herre har skabt til alle Mennesker.

Grundrenten vil i et velstyret Land, uden lovskabt Fattigdom, kunne dække Fællesudgifterne, og træde i Stedet for alle Former for Skat, direkte som inddirekte, herunder ogsaa Toldskat. Det nuværende Skattesystem, Skat efter Evne, der bliver lignet tilfældigt i bedste Fald skønsomt, er en Straf for Flid og Sparsommelighed og Præmiering paa Dovenskab og Ødselhed.

Grundtvig har sagt: „Et hvert Folk er sit Fædrelands Grundejer og kan aldrig retmæssig ved nogen Lov miste den Ret“. „Det er en falsk og fordærlig Forudsætning, at den, som har lovlig tinglæst Skøde over en Ejendom, (Jord) ogsaa har fuld Ejendomsret derover.“

Georg Brandes og Leo Tolstoj og mange andre store Tænkere har udtalt sig paa lignende Vis.

Samfundsskabte Værdier opstaar ved, at Samfundet anlægger Veje, Baner, Broer, Havne eller bygger Byer. Disse Værdier skyldtes altsaa ikke Enkeltmands Arbejde,

men Samfundets Vækst og Udvikling, og tilfalder derfor Samfundet.

Til Eksempel en Annonce i en Blad:

„Til Salg er en god Grund, egner sig fortrinlig til stor Villabebyggelse. Beliggende ved Skov og Strand, 10 Minutters Gang fra Stationen, $\frac{1}{2}$ Times Kørsel fra Hovedstaden. Gode Vej- og Kloarkforhold. Elektricitets- og Vandledning tæt forbi Grunden. Billige Skatteforhold.“

Hvad er det der averteres til Salg? Et Stykke Jord som Vor Herre har skabt tillige med Skoven og Stranden. Resten er Samfundsgoder, man averterer til Salg.

At man har købt den, og at andre køber og sælger, hvad der ingen Indflydelse har haft paa, og at det altid har været saadant, er der da ingen Grund til at lade det vedblivende være saadan, hvis man erkender, det er forkert.

Hvis Tyveri hidtil havde været tilladt, vilde vi da ikke af den Grund vedblivende lade det passere.

Da man for Alvor fik Øjnene op for det modbydelige Negerslaveri, lod man da ikke være at ophæve Slaveriet, fordi det altid havde været lovligt. Eller fordi de ærligt havde købt og betalt deres Slaver.

I Skolen lærte vi at foragte Christoffer den Anden, der bl. a. havde pantsat Lolland-Falster. Men i Dag har man pantsat al Danmarks Jord.

Ved sidste Grundvurdering i 1932 blev Danmarks Grundværdier vurderet til 5 Milliarder Kr., Jord og Bygninger tilsammen 13 Milliarder Kr. Men Prioritetsgælden i Dag udgør 8 - 9 Milliarder Kr. Naar nogen forsikrer den nuværende Form for privat Ejendomsret til Jord, maa man huske, at al Jord og ca. Halvdelen af Bygningernes Værdi er prioriteret bort, og Brugerne (Skødehaverne) ejer altsaa intet af Jorden og kun Halvdelen af Bygningerne, at privat Ejendomsret til Jord ikke er ensbetydende med Jordens bedste Udnyttelse fremgaar af følgende Eks.

Da jeg arbejdede i Himmerland, boede der i Huse

en Pensionær, der tjente til Livets Ophold ved at grave Grøfter. Han vilde gerne gifte sig og gerne dyrke et Stk. Jord. Han havde udset sig et Stk. Hede paa 20 Tdr, Land, der aldrig havde været dyrket; men de tilstødende Jorder var efterhaanden opdyrket.

Han talte med Ejeren om Køb af Jorden. Ejeren var ikke interesseret i at sælge. Ganske vist havde han ingen Indtægt af Heden; men som Følge deraf heller ingen Udgift af den. Men han vilde dog sælge Jordstykket for 10,000 Kr., hvad selvfølgelig ingen kunde være tjent med at give for et Stk. ukultiveret Jord. Havde Ejeren maattet betale Grundrente til Staten i samme Forhold som de tilstødende opdyrkede Jorder, havde Ejeren sagt til Grøftarbejderen, at han maatte have Jorden gratis eller være nødsaget til selv at dyrke Jorden.

Det er ikke rigtigt, som mange vil hævde, at hvis Samfundet opkræver Grundrenten, kommer Landbruget med til at svare al Skatten. For det første findes de 53⁰/₀ af Danmarks Grundværdier i Byerne. For det andet bliver saa godt som al anden Skat blot overvæltet, saa det bliver de syge, der kommer til at betale Lægens Skat, og Kundene (Forbrugerne), der kommer til at betale Købmandens Skat.

En Grundejer har engang sagt i en Diskussion om Jordmonopolet, at det kunde være Brugere ligegyldigt, om de betalte Prioritet og Obligationsgæld til private eller Grundrente til Samfundet. Det sidste blev sikkert det billigste ogsaa i første Omgang; men der er alligevel stor Forskel, idet Grundrenten skal og maa kun bruges til fælles Bedste og skal afløse alle andre Skatter, ogsaa Told og anden Varefordyrelse, der i Øjeblikket udgør gennemsnitlig 50⁰/₀ af alle Varers Værdi. At uciviliserede Negre kan have større Forstaaelse af Menneskets naturlige Ret end mangan en lærd hvid Mand, viser dette Eksempel.

Nogle hvide Udvandrede vil slaa sig ned et Sted i Australien, hvor der boede nogle Negre. De hvide tilbød

en Sum for at faa overladt Jorden, og Negrene gik ind derpaa.

Naar der i Stammen blev født et Negerbarn, kom de gamle Negre til de hvide og vilde have en Part til Barnet ogsaa, og da man foreholdt dem, at de havde faaet Betaling, sagde de: „Det er rigtigt, at vi har faaet vores Part; men vi kan da ikke sælge den Part, der tilfalder det Barn, der ikke er født endnu.“

Jordspørgsmaalet er sikkert vor Tids mest brændende sociale Spørgsmaal, og naar først det er løst tilfredsstillende, er der dannet Basis for en sund og rolig Udvikling og varig Fred.

Der har gennem Tiderne, og der føres stadig under mange forskellige Former og Formaal bitre Kampe om Jorden.

Hvad Besiddelse af Jord betyder, ved de fleste, som følger med i Nationalitetskampen i Sønderjylland, hvor „Vogelgesang“ energisk arbejder paa at faa Nordslesvisk Jord over paa tyske Hænder.

Edvind Lindquist.

(Elev 1927—28).

Falster.

Med Cykle og Rutebil.

DET er falden i min Lod at skrive om to Begivenheder, som paa en Maade blev Mærkepæle for dem, der var med i dem.

Den første var en tre Dages Pinsetur til Djursland og Mols med Station paa Djurslands Højskole. Deltagerne i Turen var dem af Sommerpigerne, der ikke skulde holde Ferie i deres Hjem. Starten foregik pr. Cykle tidligt Lørdag Morgen. Vi havde hele tre Feriedage foran

os. Vejret var fint. Intet Under derfor, at Humøret stod højt, og Forventningerne til Turen var store.

Vejen til Aarhus lagdes om ad Moesgaard, der ligger i idyliske Omgivelser ved Kattegat, ad morgenstille Skovstier og Veje, „over Bjerge og dybe Dale“ naaede vi om over Ørnereden og Varna ind til den jydsk Hovedstad. En anstrengende, men skøn Morgentur. Ruten gik ellers ad Aarhus-Grenaa Landevej med Besøg i Rønde, Ruinen ved Kalø og Herregaarden Møllerup. Sidstnævntes meget store og velholdte Have og Park vakte især vor Beundring. Efter den lange Cykletur var det godt at komme i Kvarter hos vore gæstfri Værtsfolk.

Pinsedags Eftermiddag tilbragtes paa Grenaa Strand, en af Østjyllands fineste Badestrande. Desværre var Vejret ikke saa godt den Dag, saa kun 3-4 af Pigerne havde saa meget Vikingeblood i Aarerne, at de turde vove en Vandgang. Den Dag besøgte vi ogsaa den store, smukke Aalsø Kirke, kendt fra Blichers „Vejlby Præsten“, ligesom Søren Kanne („Der blæste en Storm udi Kattegat“) ligger begravet paa Kirkegaarden der.

Paa Hjemturen 2. Pinsedag gjordes Ophold i Ebeltoft, Femmøller og Fuglsølejren. Rejsen fra Mols til Aarhus foregik over „salten Sø“. Det blæste temmelig stærkt, og for alle Tilfældes Skyld anbragte en Del af Pigerne sig i en Kreds omkring en Spand paa Dækket. Men da vi kom ud i „rum Sø“, og Søsygen stadig udeblev, blev de begribeligvis snart kede af at sidde der og gav sig i Stedet for til at synge sammen med andre af Skibets Passagerer, der stemte i med, saa Humøret var stadig usvækket, da vi lagde ind ved Aarhus. I det hele herskede der under Turen det prægtigste Sammenhold og „Gaapaa—Humør“. Med saadan en Flok skal en Tur blive vellykket.

Sidst i August var vi igen paa Stortur.

I Sommerens Løb er der her i Hads Herred blevet paabegyndt et nationalt, kulturelt Ungdomsarbejde under Navn af „Sønderjydsk Ungdomsforening“, et Arbejde,

der har vundet meget stor Tilslutning. Formaalet er at vedligeholde Forbindelse med et sønderjydsk Sogn for ved Besøg og Genbesøg, Udveksling af Talere o. lign. at faa mere personlig Forbindelse med vore Landsmænd mod Syd. Gennem to af vore Sommerpiger, Marie Petersen og Inga Kaufmann fra Bovrup, kom vi i Forbindelse med Varnæs-Bovrup Sogn i Sundeved. Inden ret længe forelaa Indbydelse til et Besøg der Lørdag d. 25. og Søndag d. 26. August.

Lørdag Morgen startedes fra Banegaardspladsen i Odder i fem store Rutebiler. Her fra Højskolen deltog alle fem Mdrs. Eleverne samt Lærerpersonalet og Forstanderparret, saa vi kunde faa en Bil for os selv.

Der var en egen Stemning over dette Møde med Land og Folk „Sønden Aa“. Paa Skamlingsbanken, Danmarks nationale Festplads gennem snart hundrede Aar, paa Dybbøl, hvor „Grav ved Grav i Marken staar“, Bøffelkobbøl, Broager, Graasten o. m. a. Steder, hvor vi dvæler, førte Minderne deres stille men stærke Tale til os om Tid, der er gaaet, Kamp, der er kæmpet, Liv, der er levet.

Men alle Vegne, ikke mindst i de sønderjydske Hjem, hvis Gæster vi var i de to Dage, bekræftedes det, at for dem, der faldt, er en ny Slægt rede til at tage Kampen op, og at Rumlerierne dernede ingen Tilslutning faar fra Hjem, der er sig deres Danskhed bevidst.

Ved det skønne Varnæs Vig samledes vi Søndag Eftermiddag til et rigtigt sønderjydsk Folkemøde sammen med vore Værtsfolk. Amtslæge Lausten Thomsen talte om Sønderjylland under Fremmedherredømmet. Amtslægen har selv været med, hvor det gik haardt til, derfor har hans Ord særlig Vægt. Den unge Seminarielærerinde fra Tønder, Frk. Inger Enemark, talte om det Sønderjylland, der er nu, og om Arbejdet, der er taget op til Værn mod den sydfra kommende fremmede Kulturbølge.

At Sønderjyderne var glade for Besøget, har vi faaet

mange Vidnesbyrd om, „den bedste Oplevelse, vi har haft her i Sognet siden Genforeningen,“ skrev en Mand dernede fra. Men ogsaa vi unge her nordfra vendte vel hjem med takfyldt Sind, men ogsaa med lidt mere Forstaaelse af Grænsekampenes Kaar, og med Forvisning om, at det, der foregaar i disse Egne, har Livsbetydning for Danmark.

Deltager.

Aaret, der svandt.

*Dybt hælder Aaret i sin Gang,
snart ødes Eng og Lund,
Farvel med al din Lyst og Sang,
du korte Sommerstund.*

*Snart sukker Vinterstormens Røst:
alt visner og forgaar!
Lad visne kun, jeg ved den Trøst,
som lige fuldt bestaar.*

C. I. Boye.

AARET er ved at gaa paa Held. Vi har ikke alene sunget om det, vi har ogsaa mærket det, og selv om Vinteren endnu ikke rigtig har taget fat med Kulde og Snefog, har vi dog de korte Dage med Graavejr, Regn og daarligt Føre, og det kan godt indvirke paa vi Mennesker, saa Sindet bøjer sig ned til sidst og ved knap, hvor det skal Modet tage. Men det hører heldigvis til Sjældenheder. Vi har vort Arbejde, og intet er saa godt som dette at have en Gerning at gaa op i.

Naar man saa kommer ind i Skolestuen og møder Ungdommen med det lyse Haab, er det som en Forjættelse om Vaaren, der skal komme, og det eventuelle tunge og triste forsvinder med det samme. Der kan ogsaa være noget hyggeligt ved at sidde lunt inden Døre, naar Lyset er tændt, og Ilden buldrer i Kakkelovnen, medens Regnen plasker fra Tagrendernes Nedløbsrør.

Der er ogsaa andre Lyspunkter i disse korte Dage. Der er f. Eks. stor Interesse for Posten; det er en vigtig Person paa en Skole; det ved han maaske ikke en Gang selv; men han bliver tidt ventet med Længsel, og det baade af Eleverne og os, der er her til Stadighed.

Eleverne venter maaske efter Brev hjemme fra; nogle har ikke været saa langt fra Hjemmet før, og Længselen kan somme Tider melde sig, selv om Arbejdet heldigvis optager det meste af Tiden, maaske venter de Brev fra en Hjertensven, man kan ligefrem se det paa dem, hvad de venter sig af Brevet, de faar.

For os, der er her til Stadighed, er Posten ogsaa en en kærkommen Gæst; men der er Tider, da vi interesserer os mere for ham end til andre Tider.

Det er f. Eks. Tilfældet i den Tid, Forespørgslerne og Indmeldelserne kommer, da er det ligesom, man har saa let ved at være til Stede ved den Tid, han plejer at komme. Der er ogsaa en Tid lige forud for Elevmødet, da er der Spænding paa, naar man aabner de mange Breve.

Og saa er der endelig Dagene sidst i November og først i December, i den Tid vi samler Stof til Aarsskriftet. Da er det ogsaa med en egen Forventning, man modtager Posten. Hvem er der Brev fra? Da oplever vi disse Tankebesøg, vi aflægger hos jer, og det er maaske af større Værdi, end I egentlig aner. Vi ved jo ogsaa, at I i Tankerne har besøgt os. Vi føres tilbage ikke alene i Aaret, der svandt, men Minderne fra tidligere Aar kaldes frem, der sker ligesom en Fornyelse i disse Tankeoplevelser. Saa- dan er det ogsaa gaaet i Aar, vi har modtaget mange

gode Breve med Julehilsner til Aarsskriftet, og saa er der ogsaa disse Udbrud, som gaar igen i de fleste Breve f. Eks. „Vi venter allerede med Længsel efter Aarsskriftet“, „Vi glæder os til at høre Nyt fra vor kære Skole“ eller „den Tid, vi oplevede paa Odder Højskole, er den bedste Tid i vort Liv“, o. s. v. Vi er meget glade for disse Julehilsner, og I kan være vis paa, at eders Kammerater ogsaa glæder sig ved at faa en Julehilsen gennem Aarsskriftet. Jeg vil gerne bede jer om ikke at holde op med at sende disse Hilsner, vi vil gerne have mange, jo flere des bedre.

Men det var Aaret, der svandt, jeg skulde fortælle lidt om.

Vinteren formede sig i mangt og meget som de foregaaende. Vi havde knap saa mange Elever som Aaret forud; men det gaar ofte saadan, at naar Holdet er knap saa stort, er det ligesom, vi bliver knyttet stærkere sammen, og et godt Sammenhold og Kammeratskab var det, der prægede Vinteren.

Vi begyndte som sædvanlig med Aabningsmøde. Pastor Lykke og jeg talte. Desuden holdt vi nogle velbesøgte Maanedsmøder med Præsterne: Knudsen, Ørting; Simonsen, Saxild; Meldgaard, Odder; samt Redaktør Fru Malling Pedersen, Odder, og Forstander Hattinger-Jakobsen, Elbæk, som Talere. Den første Søndag i December holdt Odderegns Ungdomsforenings Hovedkreds sit aarlige Ungdomskursus hos os. Der var stor Tilslutning, og det blev i alle Maader en god Dag. Højskolelærer cand. mag. Nørgaard, Uldum, talte og sang. Daughjerg var Leder af Sanglegene og Folkedansen. Desuden indledede han en Forhandling om Ungdomsarbejdet.

Den sidste Aften inden Juleferien samledes vi med Elever og Lærerpersonalet til hyggeligt Samvær. Th. Madsen spillede, og der blev talt og sunget.

Der er altid noget festligt ved at mødes igen efter Juleferien. Eleverne kommer saa gammelkendt og tager det hele i Besiddelse, man er i Gang med det samme. Det gælder

jo ogsaa om at bruge den kostbare Tid, kun 3 smaa Maaneder er der tilbage af Vinteren, og dog er der saa meget, der skal gennemgaaes i den Tid. Alligevel fik man Tid til at dyrke andre Interesser ind imellem. Hølzermann var f. Eks. ikke bange for at tage en Skakkamp og med flere Spillere paa en Gang og kunde endda melde de flelte Kampe for vundet. Avisen kunde ogsaa til Tider hæve Stemningen nogle Grader, og saa

er der jo Fastelavnsfesten, der kommer saa dejligt midt i sidste Halvdel af Vinteren.

Det voldte ingen Vanskeligheder med at finde de rette Skuespillere, og man var ogsaa hurtig enige om, at det skulde være „Valbygaasen“, og saa gik man i Gang med Rollerne.

For Skuespillerne er Tiden, der gaar med Indstuderingen, altid fuld af Oplevelser. Det er jo ikke altid saa let lige paa en Gang at optræde i ny Skikkelse; der drøftes og citeres; en enkelt kunde ikke engang nøjes med at gennemgaa Rollerne om Dagen, men laa og fantaserede om Natten og ødelagde de andres Nattesøvn; men da Søndagen oprandt, var alt i Orden, og det blev i alle Maader en god Fest.

Allerede om Eftermiddagen begyndte gamle Elever

at indfinde sig, og da Klokken ringede ved 7 Tiden, kunde vi hænge den røde Lygte ud, og „Valbygaasen“ gik over de skraa Brædder med Liv og Lyst, og de flinke Skuespillere høstede velfortjent Bifald.

Bagefter gik Dansen lystigt til Kl. 1 kun afbrudt af Kaffepause og Kotillion.

Foruden vore smaa Udflugter i Omegnen var vi to Gange i Aarhus. Begge Gange var vi i Teater, og sidste

Gang var det en Heldagstur med Besøg i den gamle By, Musæet, Domkirken, Oliemøllen, og alle de Steder, som gamle Elever kender saa godt.

Da vi nærmede os Foraaret, var vi ude hos vore Landbovenner, for paa en mere haandgribelig Maade at faa bekræftet, at det, der var fortalt i Skolestuen om Kvægavl og Landbogerningen i det hele taget, virkelig kan gennemføres.

Og da vi saa samledes den sidste Aften for endnu en Gang at tilbringe en hyggelig Stund sammen, kunde vi se tilbage paa en Vinter, der havde været præget af et godt Samarbejde. Dette vidnede ogsaa de mange gode Ord om, der blev talt, og vi kunde af et oprigtigt Hjerte sige Tak for Vinteren.

Sommerskolen begyndte vi med 25 unge Piger, lidt

flere end Aaret før og kun en Gang tidligere har vi haft lige saa mange.

Vi havde Elever baade fra Sønderjylland, Mors, Langeland og Lolland foruden Vest- og Nordjylland, der var stærkest repræsenteret. De forskellige Dialekter medførte en vis Tilbageholdenhed til at begynde med; men det varede ikke længe, inden man opdagede, at Sproget var lige godt, enten man lagde Tryk paa w eller d eller helt undlod at benytte dette. Det varede heller ikke længe, inden Eleverne følte sig hjemme, og det viste sig hurtigt, at de var kommet for at faa noget ud af Opholdet. Der blev arbejdet godt, og der var Festglans over Undervisningen baade i Skolestuen saavel som i Skolekøkkenet og til Sytimerne.

Det blev derfor en af disse gode Somre, vi oplevede, med Solskin baade ude og inde, og Tiden gik hurtigt, ja, alt for hurtigt, inden vi rigtig vidste af det, var vi i Slutningen af Maj, og vi skulde til at tænke paa Sommerens store Begivenhed, Elevmødet. Da det i Aar faldt paa St. Hansdag, var det ret naturligt at vælge noget til

En Time i Dansk.

Underholdning, der havde Tilknytning til Midsommerfesten, og det blev et Udtog af Oehlenschlägers bekendte Digt, St. Hans Aftenspil, der under Th. Madsens og Daugbjergs dygtige Ledelse blev dramatiseret.

Det er jo altid forbundet med en vis Risiko at arrangere Friluftsforestillinger, men Vejrguderne var os gunstig stemte, og da der blev gjort særlig store Anstrebninger for at faa noget virkeligt godt og fornøjeligt frem, blev det ogsaa, som flere udtalte sig om bagefter, noget af det bedste, der er præsteret ved Elevmøderne.

Haven var illumineret og forvandlet til en rigtig Dyrehavsbakke med Telte og Boder, hvor der kunde købes alt, hvad Hjertet begærede. Der var Bagværk fra Skolekøkkenet i Form af lækre Honningkager, store Hjerter med Pigernes Navnetræk kunstfærdigt paategnet i forskelligfarvet Glasur.

Der var Borde med Ispinde, og Tilstrømningen var saa stor, at alt var udsolgt i Løbet af kort Tid, og ny Forsyning maatte rekvireres fra Mejeriet Aaholm.

Og det Folkelivsbillede, man saa, var vist nær op til det, der i gamle Dage rørte sig ved disse Midsommerfester.

Med smaa Mellemlum kom saa de forskellige Optrin. Først kom et smukt, gammelt Hestekøretøj belæsset med

Teltholdere m. fl.

glade Gæster i gamle Dragter og syngende: „Fra kvalmfulde Mure til Marken saa huld,“ og man fik Indtryk af, at de traf mange Bekendte paa Pladsen, der blev hilst og talt og leet. Saa kom den lille Jødedreng, der solgte sine kulørte Baand for at faa Penge til at købe Draaber for til sin syge Moder. Kirsten Pils Kilde manglede heller ikke, og det dejlige, friske Vand plaskede og virkede sikkert lige saa godt mod Sygdomme som i gamle Dage, og da Kirsten Pil, den alvorlige, sortklædte Kvinde, kom frem og satte sig ved Kilden, medens hun fremsagde sit smukke Digt, var der Stilhed, over den store Forsamling.

Senere kom unge Piger frem fra Havens skjulte Gange, medens de sang: „I Skyggen vi vanker blandt lysgrønne Straa“. Og Hr. Oluf kom ridende paa sin prægtige Ganger. Men da han steg af Hesten, blev han indfanget af Elverpigerne, og skønt han havde sin Fæstemø i Tankerne, lykkedes det en af Elverpigerne at slaa ham paa hans „Hærde saa god“ og Slaget var dødbringende.

Ind imellem Optrinene gik Folkedansen smukt og fornøjeligt i den svale Aftenstund, og med smaa Mellemrum stod Pjerrot frem og udraabte i vittige Vendinger, alt hvad der fandtes og kunde faas paa Pladsen.

Da Skumringen begyndte at lægge sig over Pladsen,

„Og hør Du, Hr. Oluf! Træd Dansen med mig.“

Glade Markedsgæster.

blev Baalet tændt, og Pastor Lykke stod frem og holdt Baaltalen. Paa en egen gribende Maade mindede han om Flammen, ikke alene den, vi saa for os, men særlig om den evige Flamme, der paa Højskolen gerne skulde tændes og næres i unge Hjerter.

Til sidst knaldede Fyrværkeriet i alle Regnbuens Farver og tegnede sig smukt mod den klare Aftenhimmel. Bagefter fik vi en Svingom i Gymnastiksalen, og ved 12 Tiden samledes vi ved Kaffebordene, hvor Dagen sluttede med Tak og Aftensang.

Da jeg nu har fortalt ret udførligt om det, der foregik om Aftenen, skal jeg nøjes med at tilføje, at Dagen iøvrigt formede sig som de foregaaende Aar med stor Tilslutning, Gensynsglæde og hyggeligt Samvær. Jeg tror, det blev en rig Dag med mange Oplevelser, som de, der var til Stede, sent vil glemme.

Af Udflugter skal nævnes, foruden vore fornøjelige Cykelture i Omegnen til Skov og Strand, Ungdomsstævnet paa Uldrup Bakker, de unges Sammenkomst i Gylling, Turen til Sondrup Strand og Aarhusturen. (Om Turen til Mols og Sønderjylland se: „Med Cykle og Rutebil“).

Ogsaa de mange Besøg af Elevforældre og Paarørende skal nævnes. Vi glædes ikke alene paa Elevernes Vegne

over disse Besøg, men det er, som vi derigennem knyttes nærmere sammen.

Vi havde ogsaa Besøg af et Selskab af Sønderjyder, og skønt det kun var kort, blev det en stor Oplevelse. Der er altid noget festligt ved at mødes med dem der-nede fra Grænseegnene.

Den sidste Søndag i Juli havde vi vort Sommermøde med Opvisning i Gymnaslik og Folkedans og Udstilling fra Skolekøkkenet og Sytimerne. Som Taler var Pastor Moestrup, Bering, kommen til Stede.

Hvem kommer først?

Efter Sommerferien vendte nogle af Eleverne tilbage for at tilbringe endnu 2 Maaneder hos os, og det blev et Par sjældne gode Maaneder.

Den sidste Søndag i September holdt vi vort Efteraarsmøde. Som Talere havde vi den kendte svenske Højskoleforstander Hallbäck og Forstander Aagaard, Vestbirk. Der var stor Tilslutning, og det var gode Ord, der blev talt.

For uden vore korte Kursus for Mænd i Januar og for Kvinder i Juli samt Maanedskursuset i September, havde vi to Dages Kursus for unge Mænd. Det var Landsudvalget for Landøkonomisk Ungdomsarbejde, der afholdt

En Sytime.

dette Kursus hos os, og det blev et Par gode og fornøjelige Dage.

Endnu skal lige nævnes, at vi har faaet lavet en ny Skoleplan for Pigeskolen, og jeg skal til at lave en for Karleskolen efter Jul. Naar vi har delt Skoleplanen, er det for at kunne give lidt flere Oplysninger, uden at den bliver for tung til at sendes i alm. Brev. Jeg har fortalt lidt mere om Arbejdet, som det former sig til daglig og til Fest. I kan glæde os ved at skrive efter denne Plan,

hvis I kender nogen, I kunde tænke jer, der gerne vilde opleve det samme, som I har oplevet her. I kan altid være sikker paa at faa Svar omgaaende.

Men jeg maa slutte, det er vist allerede ved at knibe med Plads, hvis vi skal holde os indenfor de 64 Sider.

Naar jeg saadan sidder og sysler med Oplevelserne fra det svundne Aar, er der saa meget, jeg gerne vilde have med, for det skulde jo være vor Hilsen og Svar paa de mange gode Ønsker og Tanker, I sender os gennem Breve og Bekendte.

Vi føler den Rigdom, det er at leve og virke blandt unge, og ikke mindst føler vi Taknemlighed, naar vi mærker, at I stadig følger med i vort Arbejde, efter at I er rejst herfra. Vi vil gerne herigennem bringe jer vor hjerteligste Tak derfor.

Tak for Aaret, der svandt!

Elisius Johnsen.

Meddelelser.

Ogsaa i Aar maa vi meddele om Dødsfald. En af vore trofaste Venner, *Jens Toft Trankjær*, døde Mandag den 29. Oktober.

Jeg husker det første Brev, vi fik, efter at han og Alma havde holdt Bryllup, hvor var han glad og lykkelig over, at de havde faaet deres eget Hjem. Han havde rigtig Lyst til at tage fat og prøve Teorierne i Praksis, og han havde, i den korte Tid han fik Lov til at arbejde med Fædrengaarden, faaet det hele forbedret i betydelig Grad.

Jeg husker ogsaa sidste Gang, han var her, da var han fuld af Fortrøstning og troede, at nu var han kommen over den frygtlige Kræftsygdom, men Lægernes Kunst slog ikke til, Sygdommen var for stærk.

Tilbage sidder Alma. Vi forstaar, hvor tungt det maa være at miste sin bedste Ven. Alt tegnede sig saa lyst og skønt for dem. Men vi ved ogsaa, at de begge forstod at bøje sig ind under det uundgaaelige og søge Hjælp og Trøst, hvor den er at finde. Vi vil bevare Mindet om Jens Toft i Taknemlighed.

Vi præsenterer her en lang Liste over nygifte.

Kr. Andersen 1927-28.

Maja Jensen 1931.

Jenny Kruse 1932.

Nielsine Larsen 1931.

Lilly Christensen 1931.

Edith Larsen 1928.

Johannes Jacobsen 1923.

Magny Madsen, 1930.

Gudrun Jensen 1925.

Christian Christensen 1931-32.

Marie Jessen 1928-29 og 29-30. Anna Kirstine Pedersen 1930.

Kristine Jepsen 1924-25.

Ingeborg Risbjerg 1930.

Anna Madsen 1932.	Signe Lund 1932-33.
Ellen Nielsen 1932	Sigurd Smidt 1932-33.
Ricard Christensen 1932-33.	Anna Jensen 1933.
Asmus Lund 1932-33.	Carl Rasmussen 1933-34.
Aage Møller 1932-33.	

Lærerinde Frk. Pedersen blev gift i Foraaret og hedder nu Fru I. R. Wümh, Sørup pr. Olstrup.

Vi ønsker de nygifte hjertelig til Lykke.

 Ved sidste Aars Generalforsamling blev der foreslaaet og vedtaget, at Odder Højskole burde have et Fællesmærke (Emblem), saa gamle Elever altid kunde kende hinanden, naar de tilfældigt mødtes. Der forelaa Udkast til flere, men dette Mærke, som her er en Gengivelse af, fik saa godt som alle Stemmer. Det er lavet i Sølv og kan faas med lang Naal eller Broschenaal eller med Plade til at sætte i Knap-hullet. Ved Indsendelse af 1 Kr. i Frimærker kan det faas tilsendt portofrit. Emblemet er kønnere end Gengivelsen her.

En venlig Hilsen til mine Venner og Kammerater med Ønsket om en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Henry Eriksen 33-34.
Adr.: Jens Dinesen, Rørth pr. Odder.

Glædelig Jul og godt Nytaar ønsker jeg Lærere og Kammerater fra Vinteren 1932-33.

Asmus Lund,
Lindevej, Dagnæs, Horsens.

Alle dem, vi kender fra vort Ophold paa Odder Højskole, sendes herved en Hilsen, med Ønsket om en god Jul og et godt Nytaar med Tak for det gamle!

Ellen Rasmussen, 31. Oskar Guldmann Jørgensen, 28-29.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Venner og Kammerater fra Vinteren 1933-34.

Søren K. Mølbjerg.
Forehammersvej 21 St. t. v. Køb. K.

En rigtig god og glædelig Jul samt et godt og velsignet Nytaar ønskes Familien Johnsen, Venner og Kammerater. Venlig Hilsen.

Willy Justsen.
Studsboved „Skovgaard“ pr. Odder.

Familien Johnsen, mine Lærere og Lærerinder, gode Venner og Veninder fra den korte, men uforglemmelige Tid, Sommeren 1929 bedes modtage min bedste Hilsen med Ønsket om en god og glædelig Jul samt godt Nytaar.

Johanne Olsen, 1929.
Gl. Ølstykke pr. Ølstykke.

Sammen med mange andre Elever vil jeg ogsaa sende en Hilsen til mine Kammerater fra Vinteren 31-32.

Doris Johansen,
Rosensgade 64, Odder.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Elever og Venner fra Vinteren 32-33.

Maren og Marie Kristoffersen.

En hjertelig Julehilsen til Familien Johnsen, Lærere og Lærerinder og alle vore Kammerater fra Sommeren 1934, og de bedste Ønsker for det nye Aar.

Ester Stounberg.

Sara Karstoft.

Edith Nielsen.

Anna Laugesen.

Marie Petersen.

Christine Andersen.

Margrethe Rasmussen.

Inge Kaufmann.

Aarsskriftet bringer Hilsner og kalder mange Minder frem, der styrker vor Tro paa og giver Lyst til Arbejdet, derfor Hilsen og Tak til gamle Elever og Venner fra

Asta og N. Primdahl.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle fra Vinteren 31-32.

*Julius Jensen,
Gammelby Mølle, Fredericia.*

Gamle Elever sendes en venlig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul.

Guðrun Iversen.

En rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle gamle Elever.

Børge, Gunnar og Ejgil.

Glædelig Jul og et godt Nytaar ønsker jeg alle Aarsskriftets Læsere.

Er der nogen, der vil glæde mig med en Julehilsen, er min Adresse:

*Alma Trankjær,
„Ny Egsgaard“, pr. Filskov St.*

Mine bedste Ønsker om en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar sender jeg alle mine Venner og Veninder samt alle paa Skolen. Venlig Hilsen.

*Agnethé Østergaard,
„Kidris Møllegaard“, Rind.*

En venlig Julehilsen til mine Venner og Bekendte fra i Sommer.

Kirsten Hune.

Jeg ønsker Familien Johnsen, Venner og Kammerater fra Odder Højskole en rigtig glædelig Jul samt et godt Nytaar. Med Hilsen.

*Niels Bak, 1932-33.
„Storvang“, Husby pr. Fjerritslev.*

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar vil jeg ønske Odder Højskoles Beboere, samt Veninderne fra 1930. Venlig Hilsen til Jer alle.

*Elsé Marie Ditlevsen,
Alrum Stadil pr. Thim St.*

Gamle Elever og Venner ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar.

*Anna og C. P. Corneliussen.
Lahnsgade 57, Odense.*

Vi sender en hjertelig Hilsen til gamle Elever, med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Mette og Holger Moseholt.

Vi ønsker vore Venner og Kammerater fra Odder Højskole en glædelig Jul og et godt Nytaar.

*Folmer H. Rasmussen, 31-32, Henrik G. Rasmussen, 32-33,
Studsboved.*

Alle de mange, vi lærte at kende paa Odder Højskole, ønsker vi en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

Ejra Hedemann 1934.

Karl Lindquist. 33-34.

Glædelig Jul! Godt Nytaar! ønskes alle vore gode Venner og Kammerater. Hilsen fra

*Lilly Fevre (1931).
Adr.: Dr. Møller, Odder.*

*Børge Jepsen (28-29).
Malteseje.*

En glædelig Jul samt et godt Nytaar ønsker jeg mine Lærere og Kammerater fra Vinteren 31-32.

*Erik Jensen,
„Lundbæk“ Hillerslev, Thisted.*

Alle, jeg lærte at kende paa Odder Højskole Vinteren 1932, ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar. Venlig Hilsen.

*Anna Lægaard.
Hvam pr. Holstebro.*

En rigtig glædelig Jul og godt Nytaar ønskes Forstander Johnsen med Familie, Daugbjerg og alle gamle Venner.

*Magny og Chr. Christensen.
„Det røde Hus“, Pinstrup.*

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Venner og Bekendte.

*Johannes Sørensen 27-28.
Aarslev pr. Brabrand.*

Vi holder som sædvanlig vor Vinterfest Fastelavns Søndag (den 3. Marts), og for at ingen skal blive glemt, vil vi gerne herigennem disse Linier invitere alle, der har Lyst, at være med, der begyndes Kl. 7 pr. Vi inviterer kun paa den Maade. De, der ønsker Natlogi, bedes sende os et Kort.

Med venlig Hilsen.

Marie og Elisius Johnsen.

En glædelig Overraskelse havde vi under Elevmødet. Uden at vi vidste af noget, stod Peter Riis midt iblandt os. Han var lige kommen hjem fra Amerika nogle Dage i Forvejen.

Han har besøgt os flere Gange siden.

Af sidste Vinters Elever er Mølbjerg paa Landbohøjskolen, og Mikael Arntoft og Hans Nielsen er paa Landbrugsskole og forbereder sig til at tage paa Landbohøjskolen til næste Sommer.

Til Slut vil vi inden for Elevforeningens Styrelse gerne have Lov til at sende gamle Elever en Julehilsen og minde om, at den bedste Maade, vi kan takke vor Skole for alt godt og gode, lyse Minder fra vort Ophold der, er stadig at være med til at skaffe den nye Elever og paa denne Maade vise, at vi selv har været glade for at være Elev paa Odder Højskole.

Odder i December 1934.

Regnar Wulf Rasmussen. Orla Svoldgaard. Betty Østergaard.

Niels Frederik Kuur. Laurits Laursen.

Elevfortegnelse.

Vinteren 1933—34.

- Arntoft, Mikael, Kysinggaard, Odder.
Bøgemark, Sigfred. Nr. Fasanvej 240¹, København.
Eriksen, Henry, Paarup, Kibæk.
Gregersen, Jens Greger, Svorbæk, Assedrup.
Grønfeldt, Søren, Holme, Ebeltoft.
Hansen, Hans Kr., St. Ramsing, Ramsing.
Hølzermann, Hans, Brande.
Ingvardsen, Lohse, Vodskov.
Jacobsen, Kristian, Hvidly, Odder.
Jensen, Viggo, Portør Jensen, Borup.
Jensen, Hartvig, Saksild, Odder.
Lassen, Hans, Tastegaard, Feldsted.
Lindquist, Karl, Eged, Karleby, Falster.
Mathiassen. Hans, Sperring, Sjørring.
Mortensen, Johannes, Knækkeborg, Skjelhøje.
Møberg, Ansgar, Klink, Heinsvig.
Mølbjerg, Søren Chr., Vraa.
Nielsen, Hans, Saksild, Odder.
Rasmussen, Karl Vissing, Uggelhuse pr. Uggelhuse.
Jensen, Henny, Ellidshøj Mark, Ellidshøj.
Jensen, Mary, — — —
Pedersen, Inga, Løgstrup pr. Løgstrup.

Sommeren 1934.

- Andersen, Kirstine, Spørring, Hjortshøj.
Bruun, Anna, Thisted, Arden.
Frederiksen, Anna Marie, Hvornum, Hobro.
Hedemann, Ejra, Grænge, Lolland.
Jensen, Anna, Redsted, Mors.
Jensen, Anna B. Elektricitetsværket, Ansager.

Jensen, Asta, Thisted, Arden.
 Karstoft, Sara, Rind, Herning.
 Kaufmann, Ingeborg, Bovrup, Sønderjylland.
 Knak, Helene, Vedersø Klit, Ulfborg.
 Kærager, Kamma, Klarup, Klarup.
 Larsen, Ingrid, Tranekær, Langeland.
 Laugesen, Anna, Ejstrupholm.
 Madsen, Signe, Husby, Ulfborg.
 Nielsen, Edith, Søndergaard, Fjerritslev.
 Olesen, Karen, Kvissel.
 Pedersen, Marie, Bovrup, Sønderjylland.
 Rasmussen, Margrethe, Aarhusvej 3, Odder.
 Rold, Mariane, Klarup, Klarup.
 Ruberg, Ingrid, Serridslev, Brønderslev.
 Staunberg, Esther, Balle Skovgaard, Odder.
 Støvlbæk, Johanne, Hvidbjerg, Redsted, Mors.
 Svennum, Esther, Øster Hulsig, Tollerup, Vraa.
 Sørensen, Asta Margrethe, Ejstrup, Terndrup.
 Toft, Karen Kathrine, Arup Vesløs.

Elevmødet 1935

afholdes Søndag den 30. Juni. Deltagere langvejs fra møder Lørdag Aften. Tæpper maa medbringes. Husk at melde jer Ankomst.

Artikler, Meddelelser

og andre Oplysninger til Aarskriftet sendes til *Laurits Laursen*, Boulstrup, eller til Skolen inden 15. November, men send det i god Tid. Husk at meddele Adresseforandringer.

INDHOLDS-FORTEGNELSE

	Side
Over Havet. Digt af <i>Jakob Lykke</i>	3
Taknemlighed. <i>Marie og Elisius Johnsen</i>	5
Højskolen i Livets Tjeneste. <i>C. H. Daugbjerg</i>	8
Pas paa Takten. <i>Jakob Lykke</i>	13
Mellem Hads Herreds Bakker. <i>Thorvald Madsen</i>	17
De nye Bevægelser. <i>C. P. Corneliussen</i>	24
Pligt. — Ansvar. <i>Laurits Laursen</i>	32
Lidt om Gymnastik. <i>Orla Svoldgaard</i>	36
Tid og Indhold. <i>Betty Østergaard</i>	37
Frihed og Grundskyld. <i>Edvind Lindquist</i>	39
Med Cykle og Rutebil. <i>Deltager</i>	45
Aaret, der svandt. <i>Elisius Johnsen</i>	48
Meddelelser	60
Elevfortegnelse.	66

EXPRESTRYKKERIET-ODDER A/S
ORLA W. PETERSEN -- TELEFON NR. 273